

JAARVERSLAG

KLANTGERICHTE INNOVATIE

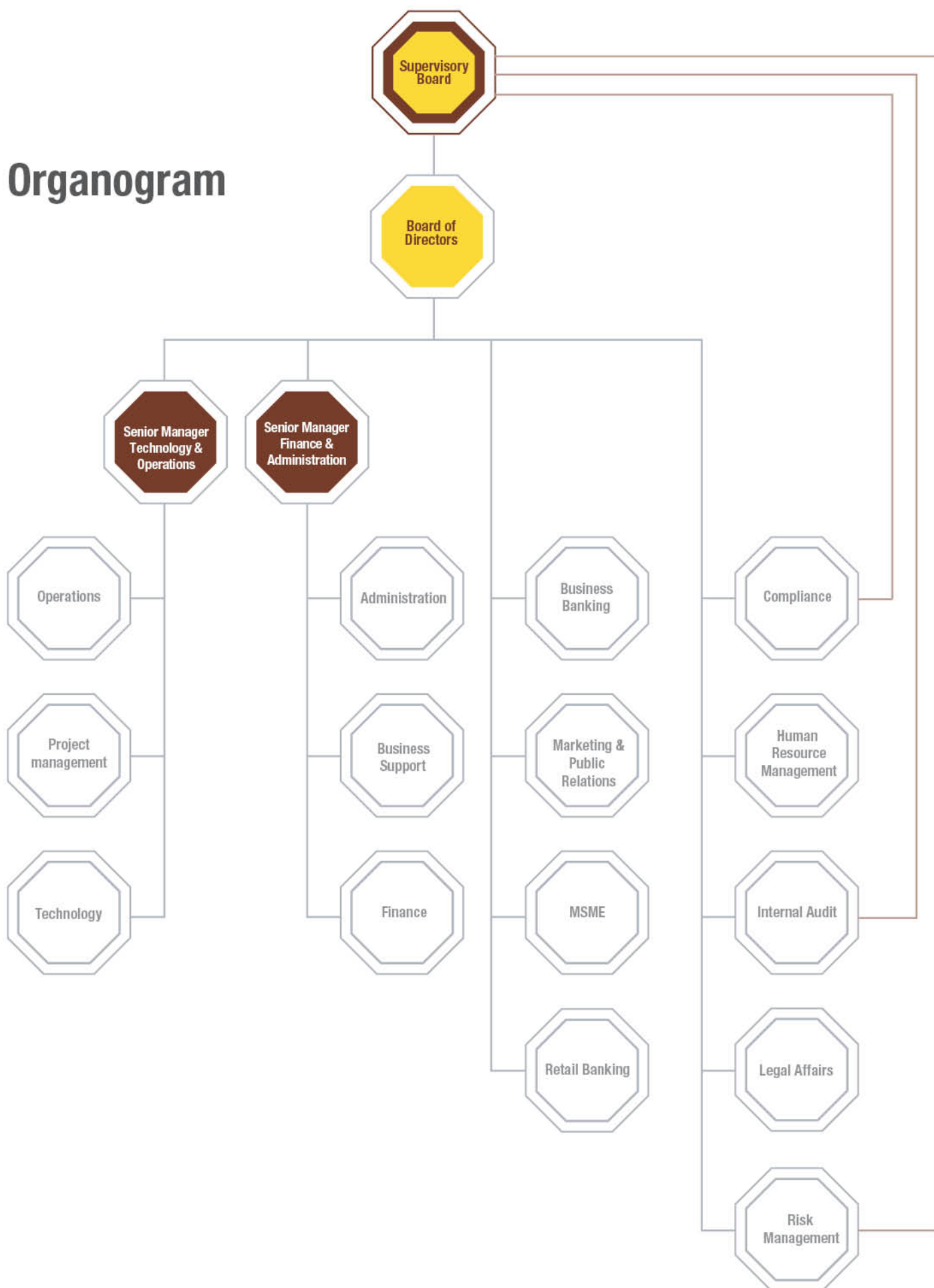
2019

INHOUD

ORGANOGRAM	04
BEDRIJFSPROFIEL	05
VERSLAG VAN HET BESTUUR	16
VERSLAG VAN DE RAAD VAN TOEZICHT	26
JAARREKENING 2019	33
CONTROLE VERKLARING	56

U kunt het jaarverslag downloaden op www.godo.sr of een exemplaar aanvragen op het hoofdkantoor aan de Keizerstraat en op de filialen te Lelydorp, Albina, Nieuw Aurora en Atjoni.

Organogram

Bedrijfsprofiel

GODO is de enige coöperatieve bank in Suriname. Een coöperatieve bank is een financiële instelling die aan haar leden toebehoort, die op hetzelfde moment eigenaar en klant van de bank kunnen zijn. Een coöperatieve bank heeft dus geen aandeelhouders. Coöperatieve banken in ons land moeten in gevolge de Wet Toezicht Bank- en Kredietwezen 2011, voldoen aan dezelfde wet- en regelgeving en staan onder hetzelfde toezicht van de Centrale Bank van Suriname als banken met aandeelhouders.

Het hoofdkantoor van de bank is gevestigd in Paramaribo aan de Keizerstraat 139-143 met vestigingen in Lelydorp, Albina, Atjoni en Nieuw Aurora. De bank heeft vanaf 2019 als rechtsvorm een 'Coöperatieve Vereniging U.A.'. De letters U.A. staan voor 'uitgesloten van aansprakelijkheid' hetgeen betekent dat, indien de vereniging failliet zou gaan, de leden niet hoeven bij te dragen in het tekort.

De Algemene Ledenvergadering (ALV) is het hoogste orgaan. De Raad van Toezicht (RvT) wordt op voordracht van de leden benoemd om toezicht te houden op het functioneren van het Bestuur. Met de goedkeuring van de gewijzigde statuten van de bank is sinds 1 juli 2019 het Bestuur belast met de directievoering. Het Bestuur van de bank is verder verantwoordelijk voor het formuleren van algemeen beheer en beleid om aan te geven op welke manier de dienstverlening van GODO zich zal ontwikkelen.

Gemeten naar balanstotaal per 31 december 2019 van SRD 643.969.000 neemt de bank een zesde plek in van primaire banken. De bank, als enige vertegenwoordigd in de verre districten, vervult echter een voortrekkersrol in het uitbreiden van de financiële diensten naar de verre districten en het bankabel maken van grote delen van de gemeenschap.

Met de overname van de kredietcoöperatie Jep Makandra G.A. in Albina in 2011 en de spaarcoöperatie Kasmoniplus Lokaal in Nieuw Aurora in 2013, kon de dienstverlening van de bank uitgebreid worden naar Albina en Nieuw Aurora.

Met haar specifieke focus gericht op het stimuleren van micro- en kleinbedrijf draagt de bank in belangrijke mate bij aan het creëren van duurzame welvaart en werkgelegenheid. Dit principe is terug te vinden in de bewust gekozen naam die de bank op 10 december 1971 bij de oprichting van de toen spaar- en kredietcoöperatie meekreeg: GODO. GODO staat voor honingraat en daarmee voor de bezige bijen die gezamenlijk werken aan de opbouw van hun leefomgeving.

In het verslagjaar zijn met het Ministerie van Handel en Industrie en Suriname Business Masanga, een non-profit organisatie, samenwerkingsrelaties aangegaan gericht op:

- het bevorderen van ondernemerschap;
- het creëren van toegang tot betaalbare financiering voor ondernemerschap in Suriname;
- het stimuleren en begeleiden van startende en bestaande micro-ondernemers en
- de uitvoering van diverse projecten die betrekking hebben op de gezamenlijke doelgroep.

GODO geeft ook graag terug aan de gemeenschap. In het verslagjaar zijn onder andere donaties en sponsoring gedaan aan Suricorps for Development, de Openbare school Geyersvliet 1, de Stichting Jongeren Flora en Omgeving, het Dorpsbestuur Marikedorp, de Rotary Club Suriname, de Stichting Wi Oso, de vereniging Fantastisch Ouder Worden, de Stichting Special Olympics Suriname, Heritage Kids, de Stichting seniorenburgers en de F.G.R. Sloote school. De donaties/ sponsoring hadden betrekking op renovaties van gebouwen ter verbetering van de leef- en werkomstandigheden en het genereren van fondsen ten behoeve van mensen met een beperking en jeugdontwikkeling.

In onze visie spelen samenwerking en spaarzaamheid een belangrijke rol voor het verbeteren van de maatschappelijke positie van leden.

In onze missie wordt vanuit de coöperatieve filosofie de mens en haar welzijn centraal gesteld.

Het motto van de bank is dan ook: **Mensen helpen mensen!**

KERNWAARDEN

De mensen in onze organisatie zijn verantwoordelijk voor de realisatie van onze visie en missie. Zij dienen daarbij te handelen in overeenstemming met onze coöperatieve filosofie, die zich weerspiegelt in onze kernwaarden: de bouwstenen van onze coöperatieve organisatiecultuur. Deze kernwaarden zijn bepalend voor het gedrag en de werkwijze van onze medewerkers. Hierbij zijn betrouwbaarheid en integriteit condities voor het handelen. Wensen en verlangens van onze leden en klanten zijn evenzeer richtinggevend voor de dienstverlening.

Wij zorgen ervoor dat zij professioneel, deskundig en vriendelijk geholpen worden. Tevreden leden en klanten zijn de basis van ons succes.

Integriteit

Bij GODO oefent elke medewerker zijn of haar functie adequaat en zorgvuldig uit met inachtneming van eigen verantwoordelijkheden en geldende waarden, normen en regels. Elke medewerker handelt op moreel verantwoorde wijze, op basis van algemeen aanvaarde sociale en ethische normen.

Professionaliteit

GODO biedt haar diensten aan klanten met behulp van gekwalificeerd personeel.

Klantgerichtheid

GODO richt zich op wensen en behoeften van zowel interne als externe klanten. De klant wordt centraal gesteld zonder het eigen zakelijk belang tekort te doen.

Samenwerking

GODO richt zich, samen met de leden, op het verbeteren van de maatschappelijke positie door het stimuleren van sparen.

**GODO staat voor honingraat en
daarmee voor de bezige bijen die
gezamenlijk werken aan de opbouw
van hun leefomgeving.**

Klantgerichte innovatie

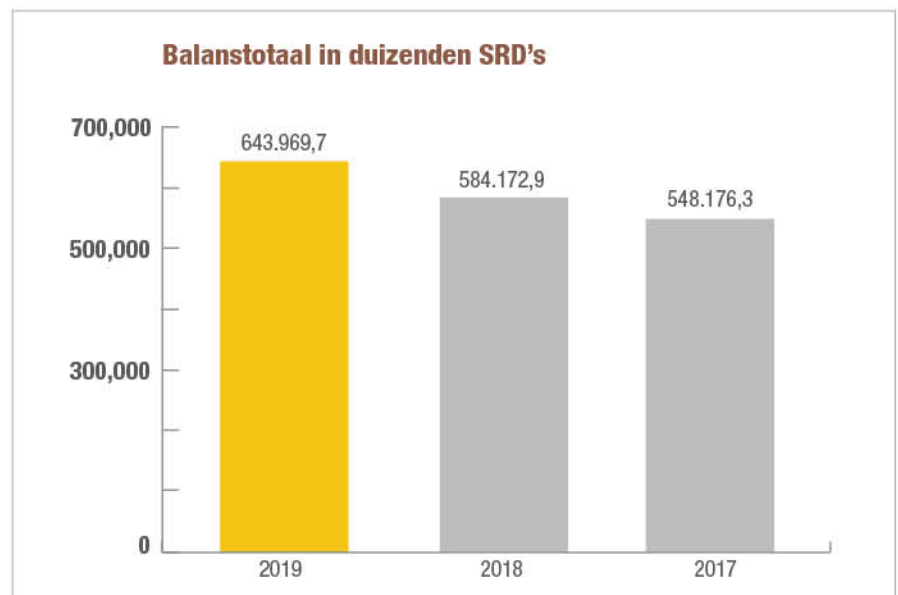
Met uw GODO pinpas betaald u veilig en snel via alle pinmachines.

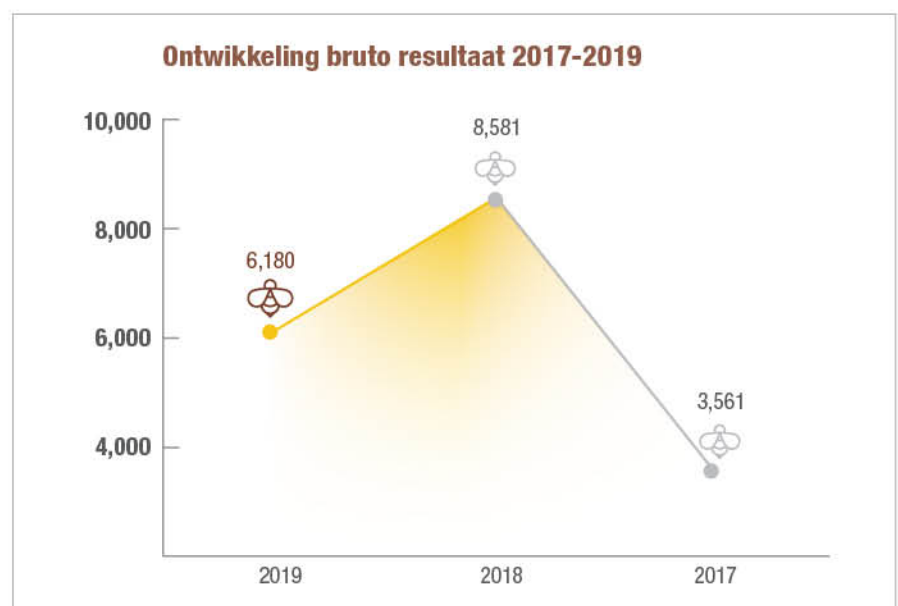
Meerjaren Overzicht

Balansen (X SRD 1.000)	2019	2018	2017
Activa			
Liquide Middelen	291.780,7	198.938,3	203.256,3
Vorderingen	256.991,8	229.832,1	215.383,9
Beleggingen	67.997,8	141.693,1	113.429,3
Materiele vaste activa	23.933,4	13.455,9	16.106,7
Immateriële vaste activa	3.266,0	253,5	
Totaal activa	643.969,7	584.172,9	548.176,3
Passiva			
Schulden aan kredietinstellingen	8.938,2	5.565,4	1.175,1
Toevertrouwde middelen	579.430,9	530.957,9	510.578,8
Overlopende passiva	12.019,3	8.866,4	4.287,2
Voorzieningen	4.310,5	3.739,0	2.866,1
Aansprakelijk vermogen	39.270,9	35.044,2	29.269,2
Totaal passiva	643.969,7	584.172,9	548.176,3
Resultaten (X SRD 1.000)			
Rentemarge	19.545	15.657	13.753
Overige baten	21.038	22.450	16.161
Totaal baten	40.583	38.107	29.914
Totaal lasten	37.038	33.579	26.251
Bedrijfsresultaat	3.544	4.528	3.663
Diverse baten en lasten	2.636	4.053	102
Resultaat voor Belasting	6.180	8.581	3.561
Inkomstenbelasting	2.225	3.089	1.280
Resultaat na belasting	3.955	5.492	2.281
Financiële indicatoren	%	%	%
BIS-ratio	12	12	11
Kapitaalratio	6	6	5
Rendement op gemiddeld vermogen	0.64	0.97	0.45
Liquideitsratio	208	218	223
Efficiëntie ratio	77	70	78
Kredieten excl. voorzieningen/ toevertrouwde middelen	43	45	42
Rentebaten/ kredieten (inclusief voorzieningen)	15	14	13
Rentelasten/ toevertrouwde middelen	3	3	2
Resultaat na belasting/aansprakelijk vermogen	10	16	8

Het balanstotaal van de bank is in het verslagjaar met ruim 10% gestegen in vergelijking met het jaar 2018. Deze groei kan voornamelijk toegeschreven worden aan een toename van de toevertrouwde middelen met 9%.
Het aansprakelijk vermogen is toegenomen met 12% tot SRD 39 miljoen.

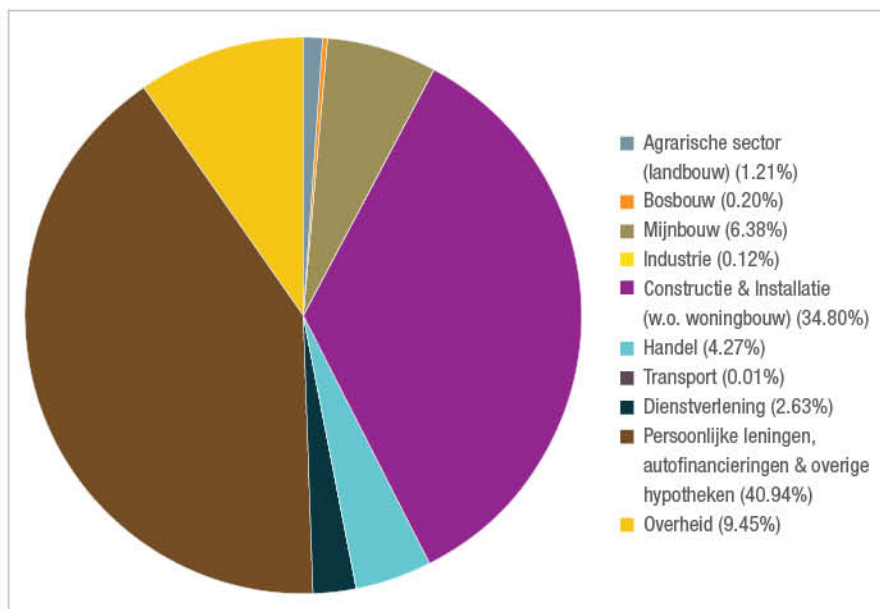
Het bruto resultaat is in vergelijking met 2018 afgenomen.
Indien geen rekening wordt gehouden met de verkoopopbrengsten van het pand Keizerstraat 152, die voor een bedrag van SRD 3.730.069 zijn meegenomen in het bruto resultaat van 2018, is er sprake van een groei van het bruto resultaat in vergelijking met 2018 van 8%.

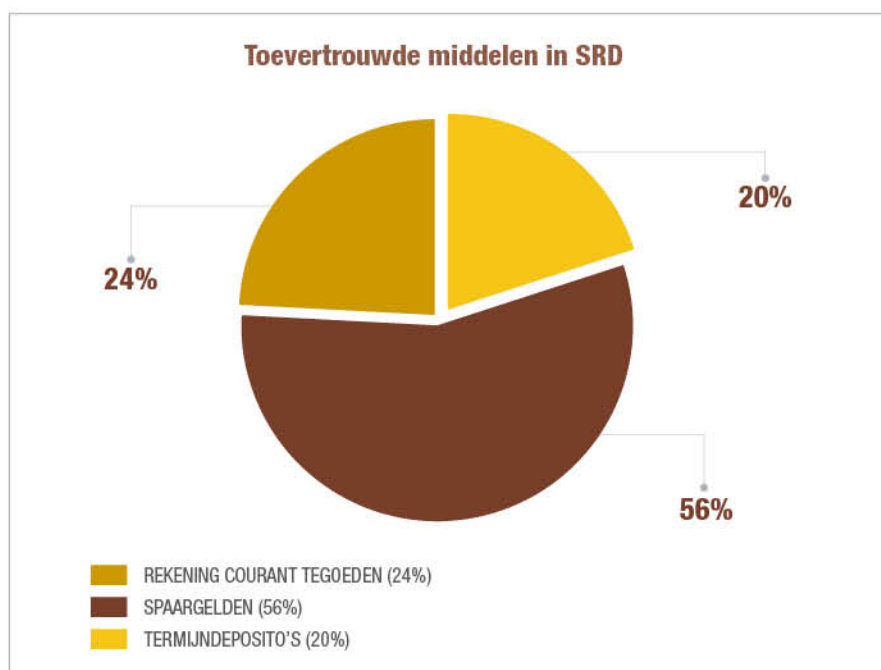
Kredietverlening naar economische activiteit en valuta				
	SRD	USD in SRD	EURO in SRD	Totaal
Agrarische sector (landbouw)	2.463	997	0	3.460
Bosbouw	570	0	0	570
Mijnbouw	347	17.786	46	18.179
Industrie	356	0	0	356
Constructie & Installatie (w.o. woningbouw)	73.152	9.281	16.769	99.202
Handel	11.410	279	478	12.167
Transport	31	0	0	31
Dienstverlening	5.205	1.779	512	7.496
Persoonlijke leningen, autofinancieringen en overige hypotheek	84.171	11.150	21.389	116.710
Overheid	26.944	0	0	26.944
Totaal	204.649	41.272	39.194	285.115

Persoonlijke leningen en autofinancieringen maken nog steeds een belangrijk onderdeel uit van de kredietverlening. Het aandeel van deze leningen bedraagt 41% van het totaal aantal leningen in 2019. Dit is in lijn met de visie van de bank om een belangrijke rol te blijven vervullen op de consumentenmarkt.

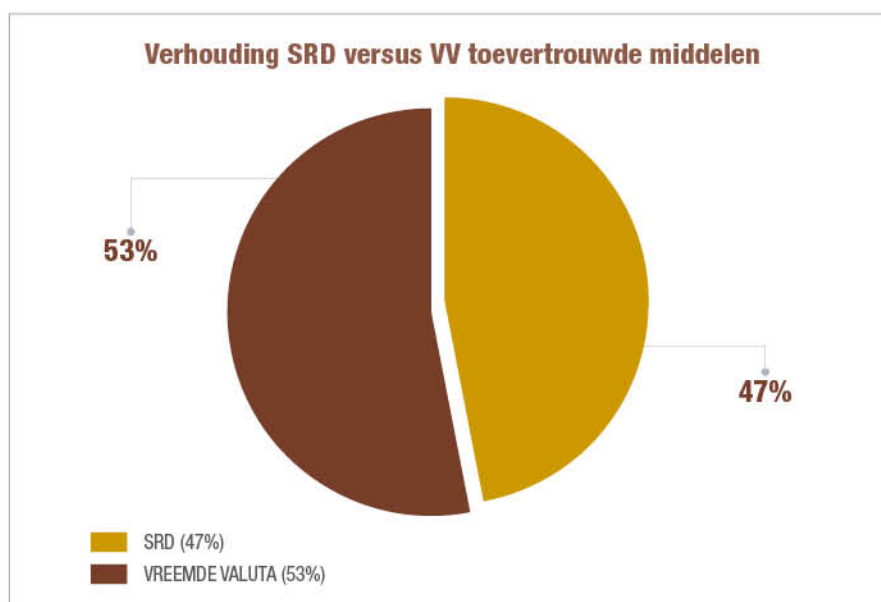
Het stimuleren van micro en kleine zelfstandige ondernemers door middel van het verstrekken van kredieten en het begeleiden van deze ondernemers, behoort ook tot de aandachtsgebieden van GODO. In 2019 is de Micro, Small and Medium Enterprises-unit nieuw leven ingeblazen. In totaal zijn in 2019 ruim 155 leningen verstrekt voor een totaal bedrag van meer dan SRD 4 miljoen. Door een gericht beleid voor uitbreiding van deze diensten naar onder andere gebieden waar GODO een vestiging heeft, wordt verwacht dat dit aantal en het bedrag verder zullen toenemen.

Van de toevertrouwde middelen in SRD bestond 56% uit spaargelden, 20% uit termijndeposito's en 24% uit rekening courant tegoeden. Het aandeel van spaarrekeningen in de toevertrouwde middelen neemt geleidelijk af ten gunste van girorekeningen. Dit is een bewust beleid dat wordt gevoerd om de kosten voor het aantrekken van gelden verder omlaag te brengen, waardoor de bank beter in staat wordt gesteld om leningen tegen concurrerende percentages aan te bieden.

De verhouding tussen de aangetrokken middelen in de lokale munteenheid en buitenlandse valuta, met name de Amerikaanse dollar en de euro, toont aan dat meer dan de helft van de funding van de bank afkomstig is van buitenlandse middelen. Een hoge mate van aangetrokken vreemde valuta middelen zonder dat daartegenover voldoende uitzettingsmogelijkheden zijn, kan een druk leggen op de verdien capaciteit. Er zijn reeds stappen gezet om meer klanten en leden te verwerven op de lokale markt, met name in het binnenland.

BIS-ratio

De BIS-ratio is een maatstaf om de solvabiliteit van een bank te meten. Deze ratio geeft de verhouding aan tussen het eigen vermogen en de naar risico gewogen activa. De BIS Ratio is in 2019 ten opzichte van 2018 constant gebleven, namelijk 12%. De norm die door de Centrale Bank van Suriname wordt gehanteerd is 10%. De norm die internationaal wordt gehanteerd is 8%.

Kapitaal ratio

De kapitaal ratio is een andere vorm om de solvabiliteit van de bank tot uitdrukking te brengen. Deze ratio brengt tot uitdrukking de verhouding tussen het daadwerkelijk bezit van kapitaal en het totaal aan uitgeleend en uitgezet kapitaal. Deze ratio is in 2019 ten opzichte van 2018 constant gebleven op 6%.

Rendement op gemiddeld vermogen

Het rendement op de gemiddelde activa wordt gebruikt als maatstaf voor het beoordelen van de winstgevendheid van de bank. Deze ratio wordt berekend door de nettowinst te delen door de gemiddelde activa van 2 perioden. De ratio daalt in 2019 van 0.97% naar 0.64%. De daling is het gevolg van de afname van het nettoresultaat met 28% t.o.v. 2018, terwijl de activa minder hard steeg met 9%. Zoals eerder opgemerkt is het resultaat van 2018 beïnvloed door de verkoopopbrengsten van het pand Keizerstraat 152, voor een bedrag van SRD 3.730.069. Indien dit bedrag buiten beschouwing wordt gelaten is er sprake van een toename van het brutoresultaat in vergelijking met 2018 van 8%.

Liquiditeitsratio

Deze ratio geeft aan de mate waarin de bank in staat is om haar korte termijn verplichtingen na te komen. De algemene norm is 100%. De daling in 2019 ten opzichte van 2018 is het gevolg van de afwikkeling van de valutaswap en beleggingen in schatkistpapier bij de Centrale Bank van Suriname. Hierdoor is de verhouding aanwezige liquiditeiten ten opzichte van de vereiste liquiditeiten gewijzigd, namelijk naar een daling tot 208%.

Efficiëntie ratio

De efficiëntie ratio geeft aan welk percentage van de omzet wordt besteed aan uitgaven. Het streven is er steeds op gericht om de efficiëntie verhouding te minimaliseren. Bij banken wordt over het algemeen een norm van 50% tot 60% gehanteerd. De efficiëntie ratio is in 2019 toegenomen met 7% punten ten opzichte van 2018. Dit komt vanwege een toename van personeelslasten als gevolg van salarisaanpassingen. Daarentegen zijn de bedrijfsopbrengsten minder sterk toegenomen.

Kredieten exclusief voorzieningen/ toevertrouwde middelen

Dit kengetal brengt tot uitdrukking de verhouding tussen het totaal aantal verstrekte kredieten t.o.v. de toevertrouwde middelen. De ratio is in vergelijking met 2018 lichtelijk afgenomen.

Rentebaten/ kredieten

Dit kengetal geeft een indicatie van de winstgevendheid van de kredietportefeuille. In het verslagjaar is een lichte toename van 14% naar 15% waar te nemen.

Rentelasten/ toevertrouwde middelen

Dit kengetal geeft een indicatie van de uit te keren rente op de toevertrouwde middelen. Het percentage is redelijk stabiel op 3%.

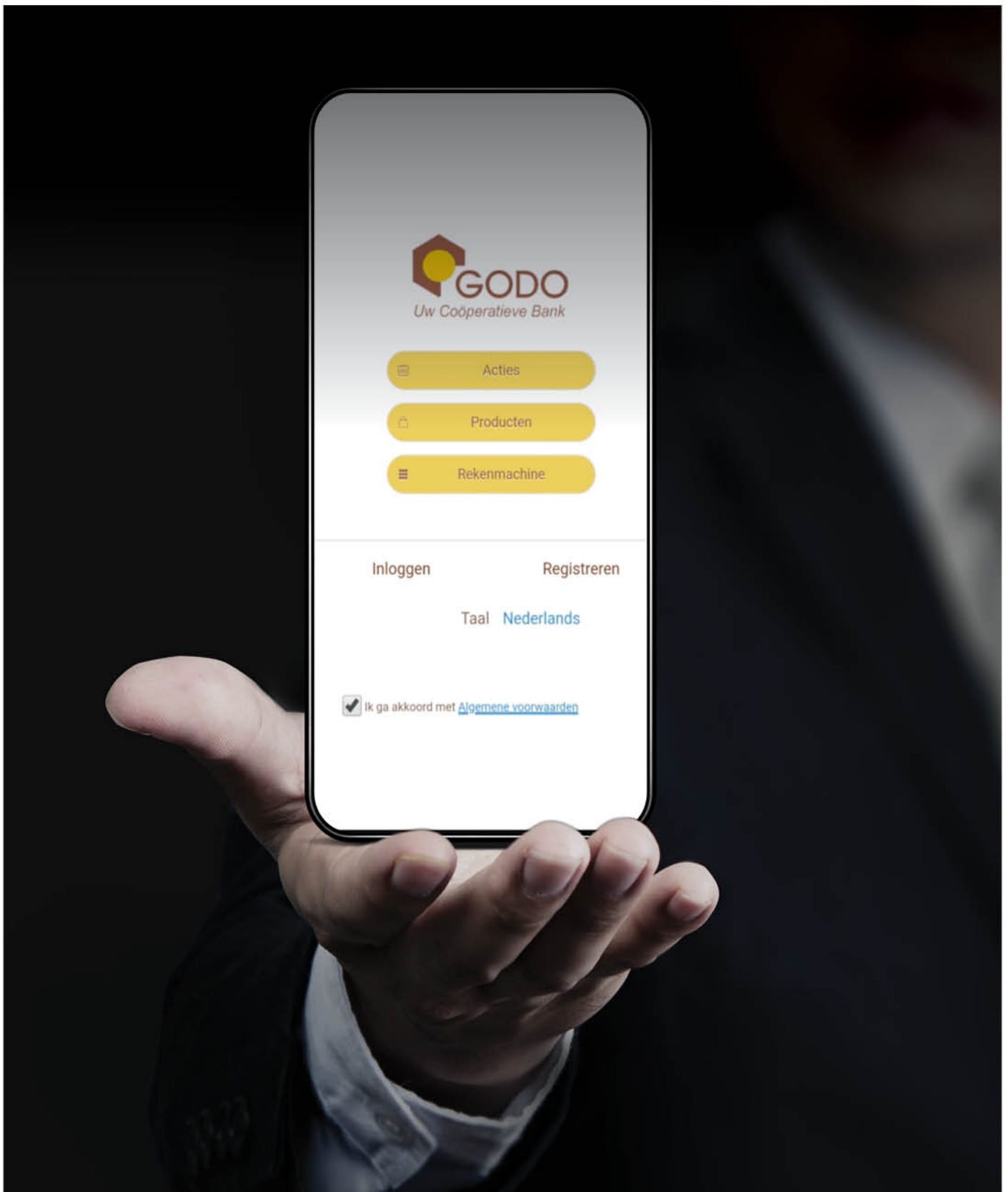
Resultaat na belasting/ aansprakelijk vermogen of rentabiliteit van het eigen vermogen

Dit kengetal geeft de mate van winstgevendheid weer. Het percentage is vanwege een lagere winst in vergelijking met 2018 afgenomen van 16% naar 10%.

Klantgerichte innovatie

Met de GODO mobiele betaal applicatie heeft u de bank in uw telefoon.

Bestuur per 31 december 2019

Op de algemene ledenvergadering (ALV) van 30 juni 2019 is de bestuurswijziging geformaliseerd, nadat op de algemene ledenvergadering van 15 mei 2019 goedkeuring was gehecht aan de gewijzigde governance structuur. In gevolge de Wet Toezicht Bank- en Kredietwezen werd de structuur, bestaande uit een raad van toezicht, een bestuur en een gedelegeerde directie vervangen door een 2-tier board structuur, bestaande uit een toezichthoudend orgaan (=raad van toezicht) en een bestuursorgaan (=directie).

De samenstelling van het Bestuur zag er per 31 december 2019 als volgt uit:

Percy I. Cienem, 51 jaar

Doctorandus in de bedrijfseconomie

26 jaar bank ervaring

Laatste drie functies:

- Algemeen Directeur GODO, 1 oktober 2018 - heden
- Managementconsultant, 1 januari 2017 - 30 september 2018
- Algemeen Directeur VCBBank, 1 september 2012 - 31 december 2016

Edwin R. Watson, 64 jaar

Electrotechnicus

Meer dan 12 jaar ervaring in het coöperatie wezen

Laatste drie functies:

- Ondervoorzitter Raad van Toezicht GODO, 12 maart 2020 - heden
- Gedelegeerd bestuurslid belast met commercie, 11 juli 2019 - 01 februari 2020
- Voorzitter Bestuur GODO, 29 juni 2008 - 30 juni 2019

15%

Stijging in de
winstgevendheid van de
kredietportefuille.

12%

BIS-ratio is constant
gebleven tov het
boekjaar 2018

Het Bestuur:
De heer Drs. Percy I. Clenem, Algemeen Directeur

Verslag van het Bestuur

Sociale, politieke en economische omstandigheden, ontwikkelingen op lokale en internationale financiële markten, maar meer nog de steeds hogere verwachtingen van leden en klanten hebben in grote mate invloed op het klimaat waarbinnen GODO moet opereren. Door de jaren heen hebben banken en overige financiële instellingen grote ontwikkelingen meegemaakt, over het algemeen onder druk van markt- en technologische omstandigheden. De laatste jaren is steeds meer een ontwikkeling merkbaar, waarbij banken zich gaan focussen op kernactiviteiten. Dit kan leiden tot een daling van werkgelegenheid in de financiële sector, een verminderd aantal bankkantoren, opkomst van mobiel bankieren en betalen en steeds toenemende rol voor financiële producten en diensten van niet-banken, strengere wet- en regelgeving alsook verscherpt toezicht op banken.

Wij zijn ons ervan bewust dat het voor de gehele organisatie belangrijk is om deze ontwikkeling bij te houden en hierop tijdig te anticiperen.

Internationale ontwikkelingen

De groei van de wereldeconomie bleef in 2019 beperkt tot 2,9% tegenover een groei van 3,5% in 2018. Dit percentage markeert het laagste groeicijfer sinds de financiële crisis van 2008.

De mogelijke gevolgen van de Brexit, oplopende handelsgeschillen tussen de Verenigde Staten van Amerika en China, spanningen in het Midden-Oosten met name Iran en sociale onrusten in landen als Venezuela, Libië en Jemen brachten wereldwijd vele onzekerheden met zich mee.

Bedrijven werden voorzichtiger met lange termijn uitgaven, waardoor wereldwijd niet alleen de aankoop van machines en apparatuur, maar ook de vraag van huishoudens naar duurzame goederen sterk afnam. Geconfronteerd met de zwakke vraag naar duurzame goederen, brachten industriebedrijven hun productie fors terug.

Om de economie enigszins te stimuleren en als reactie op de zwakke groei verlaagden verschillende centrale banken de rente. Zo verlaagde de Amerikaanse Federal Reserve (FED) de rente met 0.75 procentpunt, de Europese Centrale Bank (ECB) bracht de depositorente, die banken moeten betalen om hun cash overschotten dagelijks bij de ECB te parkeren, verder onder nul en hervatte de aankoop van obligaties. In andere landen in de wereld was het beeld niet anders.

Een ander gevolg van de lage groei van de economie en politieke spanningen was dat de beleggers hun toevlucht zochten in goud. De prijs voor goud steeg daardoor in 2019 tot iets boven 1.500 Amerikaanse dollar per troy ounce in vergelijking met de 1.280 Amerikaanse dollar per troy ounce van een jaar daarvoor.

Nationale ontwikkelingen

	2018	2019
Inflatiepercentage, einde periode consumentenprijzen	5.4%	4.2%
Reële groei BBP	2.6%	2.3%
Werkloosheidspercentage	9%	8.6%
Saldo lopende rekening percentage BBP	-3,4%	-10,7%
Vorderingenoverschot van de overheid	-7.1%	-8.5%

Bron: IMF, december 2019

Tussen 2017 en 2019 heeft de economie van ons land groeicijfers genoteerd van gemiddeld 2,3%. Vanwege de relatief lage productie en exporten, geven deze groeicijfers echter geen reële weergave van de performance van de economie. De groei werd voornamelijk gerealiseerd door gestegen wereldmarktprijzen van onze voornaamste exportproducten, goud en aardolie. De dringende noodzakelijke begrotingshervormingen, waaronder het geleidelijk afschaffen van subsidies, belasting verhogende maatregelen en het verder terugdringen van de overheidsuitgaven naar beheersbare proporties, zijn uitgebleven.

Het memorandum van overeenstemming die in april 2016 tussen de Minister van Financiën namens de Staat Suriname met de toenmalige Governor van de Centrale Bank van Suriname was getekend, werd in de maand februari 2019 eenzijdig door de Staat opgezegd. De Staat koos hiermee ervoor om wederom gebruik te maken van het monetair financieren van haar begrotingsuitgaven. De Centrale Bank Governor Glenn Gersie werd in februari 2019 ontslagen. In zijn plaats kwam Robert van Trikt die begin 2020 eveneens werd ontslagen en tegen wie een strafrechtelijk onderzoek loopt.

Centrale overheidsschuld & schuld/ bbp-ratio's 2019				
Nationale Schuld definitie	Q1	Q2	Q3	Q4
Buitenlandse schuld in mln. SRD	13.070,8	13.244,0	13.325,3	14.943,6
Binnenlandse schuld in mln. SRD	6.504,1	7.181,4	7.268,7	7.439,4
Totale schuld in mln. SRD	19.574,9	20.425,4	20.594,0	22.383,0
Buitenlandse schuld in procenten van het BBP	56,9	57,1	51,7	57,9
Binnenlandse schuld in procenten van het BBP	28,4	31,6	28,6	28,7
Totale schuld in procenten van het BBP	85,3	88,7	80,2	86,6

Bron: Bureau voor de Staatsschuld, 4e kwartaalrapport 2019

Rating Suriname 2019 Bureau			
	Date	Foreign Currency	Local Currency
Moody's (hoog speculatief)	Februari	B2 (stabiel)	B3
Fitch (hoog speculatief)	Augustus	B- (stabiel)	B-

National Risk Assessment

Op 15 juli 2019 werd het startsein gegeven voor de National Risk Assessment (NRA) als voorbereiding op de 4e gezamenlijke evaluatieronde van de Caribbean Financial Action Task Force (CFATF). Suriname zal beoordeeld worden op basis van de implementatie en effectiviteit van wet- en regelgeving en de toepassing van de 40 aanbevelingen van de Financial Action Task Force (FATF). De FATF heeft als doel het adequaat en proactief bestrijden van het witwassen van gelden en financiering van terrorisme door risico's te identificeren, te beoordelen, te onderzoeken en daartegen acties te ondernemen.

Wijziging algemeen voorschrift kasreserveregeling

Op 27 mei 2019 werd het algemeen voorschrift kasreserveregeling voor de deviezenbanken in Suriname betreffende het vreemde valutabedrijf gewijzigd. In gevolge de kasreserveregeling dienen banken 50% van de aangetrokken vreemde valuta middelen verplicht aan te houden in kasreserve. Bij het wijzigingsvoorschrift werd bepaald dat tenminste de helft van de verplichte USD-kasreserve aangehouden moet worden op een USD-rekening bij de Centrale Bank van Suriname (CBvS). Het resterend deel mogen banken aanhouden bij buitenlandse banken.

Van de euro kasreservemiddelen werden banken verplicht om 100% aan te houden op een euro kasreserverekening bij de CBvS. GODO heeft uit beleidsoverwegingen er in het verleden altijd voor gekozen om een groot deel van haar vreemde valuta aan te houden bij de CBvS. Het wijzigingsvoorschrift had derhalve geen directe impact, aangezien GODO reeds daaraan voldeed. Mede als gevolg van de ongeregelde heden die zich begin 2020 hebben voorgedaan met betrekking tot de vreemde valuta kasreservemiddelen, is het beleid op dit stuk gewijzigd. Het deel dat onder beheer van de CBvS moet blijven is thans gezamenlijk ondergebracht op ringfenced accounts bij buitenlandse banken. Het deel waarover de bank zelf mag beschikken is onder gebracht bij Rabobank Nederland en Morgan Stanley in de Verenigde Staten van Amerika.

Het aanhouden van de verplichte kasreserve bij de CBvS had volgens haar een prudentie oogmerk, met name ter verbetering van de solvabiliteitspositie en daarmee de soliditeit van het bankwezen. In overleg met het bankwezen zou een Strategic Investment Committee (SIC) ingesteld worden door de CBvS bestaande uit vertegenwoordigers van de financiële sector en de CBvS zelf. De SIC zou onder meer vormgeven aan het investeringsbeleid en monitoring van de vreemde valuta middelen die waren ondergebracht bij de CBvS. Aan het einde van het verslagjaar 2019 was de SIC nog niet ingesteld en kwam in het voorjaar 2020 het ontstellend bericht dat er onregelmatigheden zich hadden voorgedaan met betrekking tot de vreemde valuta kasreserve middelen die bij de CBvS waren ondergebracht.

Permanente faciliteiten van de CBvS

In de maand juni werden in het kader van uitbreiding van het monetair instrumentarium ten behoeve van de algemene banken permanente faciliteiten ingesteld bestaande uit een Intra-dag faciliteit, een beleningsfaciliteit, de emergency liquidity assistance en de kortlopende deposito faciliteit. Hiermee werd beoogd het beter beheren van liquiditeiten van de bankensector en een impuls te geven tot verdere ontwikkeling van de geldmarkt.

Door het zonder vooraankondiging vroegtijdig beëindigen van de swapcontracten in de maand november 2019, was de bank genoodzaakt voor korte tijd gebruik te maken van een beleningsfaciliteit die in het eerste kwartaal van 2020 volledig werd afgewikkeld. Onder de swapcontracten kon de bank vreemde valuta kasreserve en overtollige middelen tegen gunstige tarieven beleggen, terwijl daartegenover SRD beschikbaar werden gesteld.

Ontwikkelingen binnen de bank

Nieuw kantoorpand

In augustus 2018 werd met goedkeuring van de Raad van Toezicht het besluit genomen om het pand gevestigd aan de Keizerstraat 152 te verkopen en met de opbrengsten een nieuw kantoorpand op te zetten aan de Keizerstraat 139 achter het hoofdgebouw. Op donderdag 4 april 2019 vond het startsein van de bouw van het nieuwe pand plaats. De bouwwerkzaamheden zijn uitgevoerd door aannemersbedrijf Raghoebarsingh Constructie Maatschappij. Met enige vertraging vond de oplevering plaats in februari 2020. In het gebouw zijn naast werkplekken voor de directie, voornamelijk ondersteunende afdelingen ondergebracht. Het pand met een moderne en frisse uitstraling is een nieuw markant punt in de geschiedenis van GODO.

Micro, kleine en middelgrote ondernemers, de basis van de coöperatieve bank

Hoewel de bank meegaat met moderne ontwikkelingen op het gebied van moderne financiële dienstverlening, ziet ze erop toe dat niet vervreemd wordt van de oorspronkelijke doelgroep van de coöperatieve vereniging: de kleine man. Tegen die achtergrond is in april 2019 een nieuwe impuls gegeven aan de MSME-unit dat staat voor Micro Small and Medium size enterprises. De doelgroep van de MSME-unit van GODO is de lagere en midden inkomensklassen die een economische activiteit uitoefenen met als primair doel te voorzien in haar levensonderhoud. Vooral nog is de focus gericht op de agrarische sector, bevolkingsvisserij, kleinschalige bos- en mijnbouw, ambacht, huisvuil, kleinhandel, transport en dienstverlening.

De GODO Foundation

Ter ondersteuning van het MSME-beleid heeft GODO in 2006 een aparte stichting opgezet:

- De GODO Foundation. Eén van de speerpunten van de foundation is het bieden van specifieke financiële diensten afgestemd op de lagere en midden inkomensklassen, teneinde een economische activiteit uit te oefenen om zodoende te voorzien in hun levensonderhoud.
- GODO is laagdrempelig en streeft ernaar om gepaste oplossingen aan te bieden, door haar condities en diensten af te stemmen op de behoeften van voornamelijk de doelgroep.
- Met de juiste specialistische kennis, capaciteit en begeleiding voor het exploiteren van microfinancieringsactiviteiten, met name het verstrekken van microkredieten, kan deze doelgroep aangezet worden om verder uit te groeien en beter in staat gesteld te worden om hun levensstandaard te verhogen.

Het nieuwe kantoorpand

Per 31 december 2019 bestond het bestuur van GODO Foundation uit de volgende personen:

Fence Verneuil, voorzitter

Milton Sandvliet, secretaris

Robby Poetisie, penningmeester.

Het Bestuur van de GODO Foundation wordt benoemd door het Bestuur en de Raad van Toezicht van GODO. Deze verwevenheid biedt de mogelijkheid dat GODO zich specifiek kan richten op haar bancaire taak, terwijl GODO Foundation de ontwikkelingstaak kan vervullen. GODO Foundation kan vanwege de opzet gebieden en markten betreden die nog niet zijn gepenetreerd door bestaande financiële instellingen. Dit geldt voornamelijk voor bepaalde rurale gebieden en het binnenland.

De algemene missie van de GODO Foundation kan als volgt worden omschreven:

Door gemeenschapsontwikkeling, stimulering van het ondernemerschap, onderzoek en samenwerking met gelijkgezinde organisaties, werken aan een humane samenleving.

De visie is dat de GODO Foundation op middellange termijn, binnen tien tot vijftien jaar, een efficiënte, transparante en duurzame organisatie is, die op een klantvriendelijke en effectieve wijze microfinanciering en begeleiding aanbiedt aan micro-ondernemers in vooral rurale gebieden en het binnenland.

In het verslagjaar zijn door de GODO Foundation in de gebieden Nieuw Aurora, Atjoni en omliggende gebieden trainingen verzorgd. In de eerste fase zijn 10 ondernemers in Nieuw Aurora en omgeving kennis bijgebracht over:

- ondernemen en ondernemerschap;
- vaardigheden van de ondernemer; en
- condities voor een succesvolle ondernemer.

In een volgende fase zullen uit de groep van getrainde ondernemers potentiële kredietnemers worden geïdentificeerd en begeleid in het traject om in aanmerking te komen voor een lening bij GODO.

**Het doel van de GODO Foundation is
door gemeenschapsontwikkeling,
te werken aan een humane
samenleving.**

Verbeteren klantbeleving

GODO blijft ernaar streven om de leden en klanten een excellente service aan te bieden, waarbij vooral een vlotte afhandeling centraal staat. In het kader van het optimaliseren van de klantbeleving is in het eerste kwartaal van 2019 overgegaan tot de herinrichting van de commerciële afdeling. Op alle filialen en het hoofdkantoor zijn vanaf juni 2019 zogenaamde one-stop windows geïntroduceerd. Dit houdt in dat voor het afnemen van retailproducten, waaronder persoonlijke leningen, hypotheekleningsaanvragen voor de aankoop van een perceel, de bouw of renovatie van een woning, het afsluiten van verzekeringsproducten, het openen van een giro- of spaarrekening, het aangaan van beleggingen of de inschrijving als lid van de coöperatieve vereniging, het lid/ de klant bij elke relatiebeheerder van Retail Banking terecht kan. De zakelijke klanten worden vanaf het 3e kwartaal 2019 comfortabel bediend vanuit de aangepaste werkplekken van de afdeling Business Banking. Alle kantoren hebben verder een facelift ondergaan om de ontvangst aangenamer te maken. In het jaar 2020 zal ook de focus op Surinamers in diaspora die lid zijn of willen worden van de coöperatieve bank, verder gestalte krijgen. Vooruitlopend hierop is de afdeling Marketing & Customer Service verder uitgebreid met Diaspora Banking.

Digitalisering klantdossiers

GODO maakt zich klaar voor de toekomst. In het verslagjaar is een aanvang gemaakt met het digitaliseren van alle klantdossiers. Met het digitaliseren van dossiers wordt beoogd om informatie toegankelijker te maken, het intern delen van klantinformatie te vereenvoudigen wat meer voordelen oplevert voor een efficiënte afhandeling, en een besparing van kluisruimte te realiseren die anders gebruikt kan worden. Tegelijkertijd worden de gegevens van alle leden en klanten geactualiseerd.

Automatisering

In de maand december 2020 is met het Canadese bedrijf Highgate een contract getekend voor vervanging van het huidige banksysteem Wealthview dat de afgelopen ruim 20 jaar de automatisering van de processen heeft ondersteund. In het jaar 2020 is gestart met het migratieproces naar Alpha Banking. Het nieuwe systeem biedt veel meer mogelijkheden om de dienstverlening uit te breiden en te optimaliseren. Zo zal met het nieuwe banksysteem ook een geautomatiseerde verwerking van geldtransacties plaatsvinden middels het nieuw aangeschafte verwerkingsplatform Alchemy van IBIS en wordt een verbeterde mobiele bank applicatie gelanceerd.

Ledenvoordeelprogramma

GODO kent als coöperatieve vereniging leden en klanten. In de huidige statuten dragen leden bij aan de vorming van het eigen vermogen van de vereniging middels de inleggelden die bij de inschrijving voldaan moeten worden. Op diverse ledenvergaderingen wordt steeds gevraagd naar een voordeelprogramma ten behoeve van leden die tevens klant zijn van de bank. Het Bestuur heeft gemeend om invulling te geven aan het beroep van de leden en heeft hiertoe een programma ontwikkeld dat op de eerstvolgende algemene ledenvergadering ter goedkeuring wordt voorgelegd. Door uiteenlopende omstandigheden is er gedurende het verslagjaar geen verdere invulling gegeven aan de commissie Versterking Ledenbelang. Het ligt wel in de bedoeling om deze commissie te heractiveren.

Audit en risicobeheer

Om een grote mate van zekerheid te bieden aan het Bestuur en de Raad van Toezicht dat de bedrijfsactiviteiten en daaraan verbonden risico's op adequate wijze worden beheerst, wordt invulling gegeven aan een goed functionerende Internal Audit Department (IAD). De controle van de IAD dienen alle onderdelen te bevatten van de governance structuur van GODO. Deze zijn gericht op een effectieve en efficiënte bedrijfsvoering in overeenstemming met de strategie en wet-en regelgeving die van toepassing is.

Met het instellen van de risicomangement functie wordt gewaarborgd dat risico's op een effectieve en consistente wijze worden beheerst.

Het doel van risicomangement is tweeledig:

1. Het voorkomen, vermijden of verkleinen van risico's en daarbij een redelijke mate van zekerheid bieden ten aanzien van het behalen van strategische doelen. Om dit te realiseren is het van belang dat de gehele organisatie zich bewust is van haar handelen en vroegtijdig signalen opvangt en afgeeft als er risico's ontstaan die een bedreiging kunnen zijn voor de doelstellingen van GODO.
2. Het dienen als basis voor de verantwoording die zowel intern als extern wordt afgelegd. Hiermee kan worden aangetoond dat op een juiste wijze wordt omgegaan met risico's.

Het Enterprise Risk Management Framework is gebaseerd op het COSO ERM Framework 2017:

De cultuur, capaciteit en werkwijzen, geïntegreerd in strategiebepaling en de prestatie, waarop GODO vertrouwt om risico's te beheren bij het creëren, behouden en realiseren van waarde.

Risico appetite statement

GODO is een bank met een coöperatieve filosofie waarbij het bankieren met menselijke maat tot uitdrukking komt. Onze doelstelling bij de vaststelling van de risicobereidheid is het waarborgen van de financiële soliditeit en het maken van de juiste afwegingen tussen risico en de verwachte inkomsten.

Compliance & AML-statement

GODO zet zich in voor de bestrijding van financiële criminaliteit en zorgt ervoor dat producten en diensten die aan klanten worden aangeboden niet worden misbruikt voor het witwassen van geld, terrorisme financiering en fraude. Het is verboden om een product te verstrekken of een transactie te verrichten ten behoeve van een gesanctioneerde persoon of entiteit. Als zodanig is naleving van de toepasselijke wetten, richtlijnen en voorschriften met betrekking tot antiwitwaspraktijken (AML), de bestrijding van de financiering van terrorisme (CFT) en Antibribery & Corruption verplicht en fundamenteel voor ons AML & CFT-programma. GODO hanteert strenge en transparante normen en versterkt continu processen om ervoor te zorgen dat de toepasselijke wetten, richtlijnen en voorschriften worden nageleefd.

GODO heeft een gerevisieerd Cliëntacceptatie beleid dat in werking is getreden vanaf januari 2019. Dit beleid is risico gebaseerd en dient als uitgangspunt voor de interne vastlegging van werkinstructies en procedures met betrekking tot Customer Due Diligence en Enhanced Due Diligence met bijzondere aandacht voor:

- het strategisch beleidsplan van GODO over de periode 2016-2019, waarbij het uitgroeien tot de bank van het binnenland als onderdeel van de diversificatie strategie centraal staat;
- producten en diensten die toegankelijk zijn voor alle lagen van de bevolking. Hierbij kan ook worden gedacht aan de zelfstandige beroepsbeoefenaren in veraf gelegen gebieden die nog niet voldoende tot ontwikkeling zijn gebracht.

In verband met de upgradering van het klantacceptatie en -monitoringsproces zijn forse investeringen gepleegd in compliance applicaties die gekoppeld zijn aan het banksysteem.

In werking zijn:

1. SWISSRoute Total Screening; Door middel van deze screeningstool worden alle internationale overmakingen onderworpen aan een realtime screening op basis van internationale sanctie- en PEP lijsten.
2. Financial Crime Risk Management (FCRM) Software; FCRM is een geautomatiseerde transactiemonitoringsapplicatie die ongoing due diligence verricht en beschikt over een Risk Based Due Diligence module, waarbij er automatisch risk scores worden toegekend en daaruit voortvloeiend alerts worden gegenereerd aan de hand van specifieke indicatoren die vooraf zijn gedefinieerd. De screening van het klantenbestand vindt continu plaats aan de hand van deze software.
3. World Check; deze database is geïntegreerd in de voormelde monitoringsapplicaties.

In september 2019 werd er een externe AML audit verricht door Crowe Burgos Accountants NV. Op basis van de uitgevoerde werkzaamheden en verkregen informatie is niets gebleken op basis waarvan er geconcludeerd zou moeten worden dat het geheel aan beheersmaatregelen betreffende de Richtlijn Anti-Money Laundering en de Bestrijding van de Financiering van Terrorisme uitgevaardigd door de Centrale Bank van Suriname, niet voldoet aan daaraan te stellen eisen.

IFRS-transitie

Tot op dit moment werden de jaarverslagen van GODO samengesteld op basis van algemeen aanvaarde regels voor de verslaggeving. In 2017 werd de wetgeving voor verslaggeving gewijzigd. Daarin wordt het verplicht gesteld voor o.a. onder toezicht staande kredietinstellingen om vanaf het boekjaar 2020 te rapporteren volgens de Internationaal Financial Reporting Standard. GODO heeft zich gecommitteerd om de jaarverslagen vanaf 2020 volgens deze internationale standaard op te stellen. De voorbereiding hiertoe zijn in het najaar van 2019 gestart.

Human Resource Management

Gemotiveerde medewerkers zijn de motor achter een bloeiend bedrijf.

Om hieraan invulling te geven is in het verslagjaar verder gewerkt aan het volledig herzien van de arbeidsvoorwaarden. Geleidelijk aan zullen deze in het verslagjaar en in het komend verslagjaar 2020 in lijn gebracht worden met hetgeen gangbaar is in de financiële sector, met name banken. Ook is aandacht besteed aan de optimale personeelsformatie, -evaluatie en loopbaanontwikkeling. Het continu opleiden van medewerkers om te voldoen aan de steeds veranderende eisen binnen de financiële sector, maakt eveneens deel uit van het aangepast HR-beleid.

Aantal medewerkers per 31 december 2019			
	Aantal	Vrouw	Man
Bankpersoneel	90	59	31
Junior staf	20	12	8
Senior staf	9	6	3
Beveiliging	27	1	26
Uitzendkrachten	8	4	4
Overige dienstverleners	2	0	2
Bestuur/ senior management	3	0	3
Totaal	159	82	77

In het HR-beleid van GODO wordt rekening gehouden met het creëren van gelijke kansen voor vrouwen en mannen.

Van het totaal aantal medewerkers is 52% vrouw en 48% man.

Bij de leidinggevenden is 56% vrouw en 44% man.

Van het aantal vrouwen in dienst van de bank heeft 22% een leidinggevende functie, terwijl bij de mannen 18% zit in een leidinggevende functie.

Trainingen

In totaal hebben 64 personeelsleden (71%) succesvol deelgenomen aan een of meer van de vakgerichte trainingen:

- Module Financiële Dienstverlening (29)
- Module Bancaire Sector (45)
- Module Assurantiën (5)
- Module Leningen en Kredieten (8)

De trainingen zijn verzorgd door Welten International BV in samenwerking met het FHR Institute for Higher Education en vloeit voort uit een samenwerkingsverband met de Surinaamse Bankiersvereniging.

Jubilarissen

Vier medewerkers van de bank herdachten in het verslagjaar het heugelijk feit 12 ½ jaar in dienst te zijn van GODO:

- Cherril Atmopawiro-Hardjowikromo
- Monique Watchman-Burke
- Sophia Graanoogst-Sweet
- Mireille Derby

In- en uitdienstreding:

In het verslagjaar werd het team van GODO aangevuld met 20 medewerkers, terwijl 16 medewerkers voor een andere uitdaging hebben gekozen.

Overleden

In het verslagjaar heeft GODO helaas afscheid moeten nemen van 2 jonge veelbelovende en trouwe medewerkers:

Miqella Tevreden-Wolf kwam op 9 mei 2019 plotseling te overlijden. Miqella is 12 jaar verbonden geweest aan de organisatie. Yasmien Sadhoe overleed na een langdurig ziekbed op 9 september 2019. Ook Yasmien heeft 12 jaar haar krachten gegeven aan GODO. In beide vrouwen verliest GODO plichtgetrouwe en hardwerkende medewerkers.

Security

GODO beschikt over een eigen volledig uitgerust team dat zorgdraagt voor de beveiliging van medewerkers, leden, klanten en alle bezittingen van de bank. Alle medewerkers van het beveiligingsteam volgen gespecialiseerde opleidingen en kunnen ingezet worden als bedrijfshulpverleners in geval van calamiteiten. Het is mede dankzij de inzet van dit team dat er gedurende het verslagjaar zich geen noemenswaardige incidenten hebben voorgedaan op het gebied van de beveiliging.

Wijze van bankieren bij GODO (december 2019)

- Hoofdkantoor
- Filialen (4)
- Internetbanking
- Social Media (Facebook, LinkedIn, YouTube, Instagram)
- ATM (3) en door middel van aansluiting bij BNets toegang tot alle ATM en pos-apparaten van overige banken
- Telefoonbankieren
- Drop off boxes

Vooruitzichten

Op het moment van het opmaken van het jaarverslag is de financiële sector met name het bankwezen getroffen door onregelmatigheden met betrekking tot vreemde valuta kasreserve middelen, een afnemend vertrouwen vanuit het publiek, een tekort aan contante US Dollars, een toenemende discrepantie tussen de officiële koersen en de koersen op de markt, onvermogen van de Staat om aan haar schuldverplichtingen te voldoen met als direct gevolg downgrading door internationale ratingbureaus, COVID 19 pandemie en de impact daarvan op het sociaal maatschappelijk leven en de economie. Al deze uitdagingen hebben een behoorlijke impact op het bedrijfsleven in het algemeen en dus ook op GODO. Dit betekent dat wij genoodzaakt zijn om onze organisatie als geheel door te lichten en waar nodig noodzakelijke hervormingen door te voeren om de toekomst van onze organisatie veilig te stellen. De hervormingen zullen voornamelijk gericht zijn op het zo efficiënt mogelijk maken van de organisatie middels het gebruik maken van moderne technologie. Het fundament van onze organisatie 'mensen helpen' zal de leidraad blijven in het doorvoeren van de hervormingen. Met het ontwikkelen van een aangepast meerjarig strategisch plan verwachten wij uiterlijk in 2021 de basis te hebben gelegd voor herbevestiging van de groei en ontwikkeling die zich naar verwachting uiteindelijk uiterlijk in 2023 verder moet manifesteren.

Het Bestuur

Percy I. Clenem

De vier jubilarissen vergezeld van de Algemeen directeur

- Cherril Atmopawiro-Hardjowikromo
- Monique Watchman-Burke
- Sophia Graanoogst-Sweet
- Mireille Derby

Raad van Toezicht per 31 december 2019**Roy S. Smit, 64 jaar**

Voorzitter

- HBO bedrijfseconomie
- Consultant
- Gewezen onderdirecteur Landbouwbank N.V.
- Gewezen lid van de Raad van Commissarissen bij Luchthavenbeheer N.V. en Hakrinbank N.V.

Manuella J. Veldkamp, 46 jaar

Secretaris

- Doctoraal economie
- Docent UNASAT en IOL
- Als consultant betrokken bij projecten Community Development Fund (CDFS) en Stichting Social Educational Career (SECAD)

Joan P. Telgt, 54 jaar

Lid

- Meester in de rechten/ Bachelor Economie Health, Safety Environment specialist
- Stafmedewerker Staatsolie N.V.

Milton M. Sandvliet, 49 jaar

Lid

- Doctoraal Algemene Economie
- Master International Business
- Manager Economische & Administratieve Diensten Civil Aviation Safety Authority Suriname (CASAS)
- Gewezen directeur Suriname Trade Promotion Organization (STPO)
- Gewezen Lid Raad van Commissarissen Hakrinbank N.V.

Aubrey E. Nai Chung Tong, 56 jaar

Lid

- Doctoraal Algemene Economie
- Consultant
- Lid van de Raad van Commissarissen N.V. Consolidated Industries Corporations (CIC)
- Gewezen Directeur GOW2 Energy Suriname N.V.

9%

Toename aan
toevertrouwde middelen
ten opzichte van 2018.

6%

Kapitaal-ratio.
Al twee boekjaren stabiel.

Raad van Toezicht:
De heer Roy S. Smit, Voorzitter

Verslag van de Raad van Toezicht

Inleiding

Onderdeel van het jaarverslag van de bank is het verslag van de Raad van Toezicht. In dit verslag zullen wij u een korte uiteenzetting geven van de uitgevoerde werkzaamheden. Verder is hierin opgenomen het preadvies ten aanzien van de vaststelling van de jaarrekening 2019, alsook het voorstel met betrekking tot de winstbestemming.

Vermeld mag worden dat het jaar 2019 een zeer enerverende is geweest, zeker met betrekking tot het Bestuur en de samenstelling van de Raad van Toezicht van de organisatie.

In het afgelopen boekjaar zijn vier (4) Algemene Leden Vergaderingen (ALV) belegd, waarvan drie (3) bijzondere en één (1) jaarlijkse. Dit heeft nog nimmer plaatsgevonden vanaf het bestaan van de GODO-organisatie. Twee (2) bijzondere ALV's hadden betrekking op de wijziging van de statuten en één (1) op de goedkeuring van de samenstelling van de Raad van Toezicht.

In de maand april is de relatie met de Commercieel Directeur, de heer Ashwin Gopi, beëindigd en in de maand september is het uittreden van de raadsleden de heer Frits Terlaan en de dames mevrouw Winanda Ligeon en Wilma Dandel geweest.

Wij zijn de heer Gopi en de uitgetreden raadsleden zeer erkentelijk voor de bijdrage die zij geleverd hebben in de periode waarin zij verbonden waren aan de bank en wensen hen heel veel succes toe in hun verdere loopbaan.

Teneinde te voldoen aan de voorwaarden gesteld door de Centrale Bank van Suriname, met betrekking tot de samenstelling van het Bestuur (Directie) en onze Corporate Governance Code, werd na beëindiging van de relatie met de Commercieel Directeur, de heer Edwin Watson aangesteld als Gedelegeerd Commissaris.

Het traject voor het aantrekken van een nieuwe Commercieel Directeur werd ingezet. Echter hadden wij aan het eind van het boekjaar, nog geen invulling hieraan kunnen geven. Dit vanwege het niet beschikbaar zijn van geschikte kandidaten. Vermeld moet worden dat er enkele kandidaten zijn geweest, echter hebben wij ervoor gekozen om intern, dus binnen de organisatie, het nodige te doen om deze functie in te vullen.

Taak en Samenstelling

Ingevolge de statuten van GODO bestaat de Raad van Toezicht uit tenminste 5 leden.

Door de wijziging van de statuten zijn de gedelegeerde bevoegdheden van het toenmalig Bestuur weggefallen. Op basis van de gewijzigde statuten handelt de Raad van Toezicht op basis van de bevoegdheden die in deze statuten zijn omschreven. Zij houdt toezicht op het beleid en functioneren van het Bestuur (Directie) en de algemene gang van zaken binnen de bank. De Raad van Toezicht staat het Bestuur (Directie) daarnaast, zowel gevraagd als ongevraagd, met raad terzijde. Voorts heeft de Raad ook nog een adviserende rol aan het Bestuur (Directie).

Bij de uitvoering van haar werkzaamheden weegt de Raad de in aanmerking komende belangen van de leden c.q. klanten van de organisatie af in het belang van de bank.

In het afgelopen boekjaar is er een wijziging gekomen in de samenstelling van de Raad van Toezicht. Zoals eerder aangegeven zijn in het afgelopen boekjaar de volgende leden uitgetreden als lid van de Raad van Toezicht; de heer Frits Terlaan, mevrouw Winanda Ligeon en mevrouw Wilma Dandel. Vermeld moet worden dat mevrouw Winanda Ligeon langer dan 30 jaren de organisatie heeft gediend als lid van de Raad van Toezicht.

Aan het eind van het verslagjaar bestond de Raad van Toezicht uit:

- de heer Roy S. Smit, voorzitter
- de heer Aubrey Nai Chung Tong, ondervoorzitter
- mevrouw Manuella E. Veldkamp, secretaris
- mevrouw Joan P. Telgt, lid
- de heer Milton M. Sandvliet, lid

Opgemerkt moet worden dat hoewel bij de uitvoering van haar werkzaamheden besluiten met meerderheid van stemmen kunnen worden genomen, de Raad van Toezicht in principe zoekt naar consensus.

Teneinde de Raad van Toezicht bij te staan bij de besluitvorming en haar van advies te dienen, zijn conform het RvT-reglement bijzondere commissies benoemd, te weten de Audit commissie, de Risk en Compliance commissie en de Remuneratie, Selectie en Benoemingscommissie. Voor deze bijzondere commissies zijn er separate reglementen.

Aan het eind van het verslagjaar was de samenstelling van de bijzondere commissies als volgt:

Audit commissie

- De heer Aubrey Nai Chung Tong (Voorzitter)
- De heer Milton Sandvliet (Lid)
- Mevrouw Manuella Veldkamp (Lid)

Risk- en Compliance commissie

- Mevrouw Manuella Veldkamp (Voorzitter)
- Mevrouw Joan Telgt (Lid)
- De heer Aubrey Nai Chung Tong (Lid)

Remuneratie-, Selectie- en Benoemingscommissie

- De heer Milton Sandvliet (Voorzitter)
- De heer Aubrey Nai Chung Tong (Lid)
- Mevrouw Joan Telgt (Lid)

Werkzaamheden

In het verslagjaar is de Raad van Toezicht meer dan het statutair voorgeschreven minimum aantal keren bijeengekomen. Het betreft in deze zowel plenaire als commissie vergaderingen.

Naast de eerdergenoemde vergaderingen zijn er strategische sessies en presentaties gehouden met betrekking tot de herinrichting van de organisatie.

De voornaamste onderwerpen die tijdens deze vergaderingen aan de orde kwamen waren:

- beleidsplan 2019;
- exploitatie- en investeringsbegroting 2019;
- jaarverslag 2018;
- strategie van de bank;
- kredietportefeuille;
- diverse besprekingen met de Centrale Bank van Suriname;
- interne zaken de bank rakende;
- afronding Corporate Governance Code;
- goedkeuring diverse reglementen;
- compliance documenten;
- risk documenten;
- internal Audit documenten;
- maand- en management rapportages;

Werkzaamheden van de Audit commissie

In het verslagjaar heeft de commissie vergaderingen gehouden met de IAD (Internal Audit Department). In het verslagjaar zijn niet alle werkzaamheden volgens het Audit Plan en het Audit Charter uitgevoerd. Ter ondersteuning van de IAD is een consultant aangetrokken.

Werkzaamheden van de Risk- en Compliance commissie

In het verslagjaar heeft de Risk- en Compliance commissie de documenten die nodig zijn voor het adequaat functioneren van deze afdelingen geïmplementeerd. Deze documenten zijn reeds intern goedgekeurd en besproken met de toezichthouder. Voor de komende periode zal een nadere uitvoering plaatsvinden van de werkzaamheden van deze commissie.

Werkzaamheden van de Remuneratie-, Selectie- en benoemingscommissie

Deze commissie heeft in het verslag jaar gesprekken gevoerd met onder anderen de Human Resource afdeling. In de komende periode zal een totale doorlichting van de GODO organisatie

plaatsvinden. Eveneens zullen herverdeling van taken en bevoegdheden binnen de totale organisatie worden doorgevoerd.

Onafhankelijkheid van de Raad van Toezicht

Alle raadsleden voldoen naar het oordeel van de Raad aan het vereiste van onafhankelijkheid conform de desbetreffende bepalingen in de Corporate Governance Code van de Centrale bank van Suriname. Daarnaast voldoet de Raad aan de Wet Toezicht Bank- en Kredietwezen.

Jaarrekening en winstverdeling

De opgestelde jaarrekening 2019, bestaande uit de balans, de winst- en verliesrekening, het kasstroomoverzicht, vergezeld van de nodige toelichting, is door de raad getoetst en beoordeeld. Deze is vervolgens in een gezamenlijke vergadering in aanwezigheid van de externe accountant besproken. De jaarrekening is conform de statuten van de bank gecontroleerd door de externe accountant en voorzien van een goedkeurende controleverklaring.

Voorstel winstbestemming

De winst vóór belasting bedraagt SRD 6.179.623, na aftrek van de inkomstenbelasting bedraagt de nettowinst SRD 3.954.959.

De raad adviseert u de jaarrekening 2019 vast te stellen overeenkomstig de voorgelegde stukken. De raad stelt tevens voor decharge te verlenen aan het Bestuur (de directie) voor het gevoerde beleid en aan de leden van de raad voor het gehouden toezicht.

Voorts geven wij u in overweging, uw goedkeuring te geven aan het voorstel om het batig saldo van SRD 3.954.959 toe te voegen aan het Aansprakelijk Vermogen.

Dankzegging

Wij vertrouwen erop met dit verslag de voorgeschreven verantwoording te hebben afgelegd over de wijze waarop wij als Raad van Toezicht invulling hebben gegeven aan onze taak en maatschappelijke verantwoordelijkheid. De Raad bedankt het Bestuur (de directie) voor de wijze waarop zij de belangen van de bank heeft behartigd en de strategische keuzes daarbij, vooral in het licht van de uitdagende omstandigheden in het bankwezen. Onze dank gaat ook uit naar onze leden voor het in ons gestelde vertrouwen. Wij bedanken verder de managers, de staf en de overige medewerkers voor hun individuele bijdrage voor het realiseren van de gestelde doelstellingen.

Tenslotte, zijn wij ook dank verschuldigd aan onze cliënten en overige relaties, voor het in ons gestelde vertrouwen en zijn u erkentelijk voor de keus gemaakt voor GODO. Dit vertrouwen geeft ons de kracht om verder te gaan en legt een goede basis voor wederzijds voordeel.

Paramaribo, december 2020

Raad van Toezicht:

De heer Roy S. Smit (Voorzitter)

De heer Edwin R. Watson (Ondervoorzitter)

Mevrouw Manuella E. Veldkamp (Secretaris)

Mevrouw Joan P. Telgt (Lid)

De heer Milton M. Sandvliet (Lid)

Raad van Toezicht (van links naar rechts): De heer Milton M. Sandvliet (Lid), Mevrouw Joan P. Telgt (Lid), De heer Roy S. Smit (Voorzitter), Mevrouw Manuella E. Veldkamp (Secretaris) en De heer Edwin R. Watson (Ondervoorzitter)

Klantgerichte innovatie

Met GODO internetbanking bankiert u, overzichtelijk en in uw eigen tijd , in de comfort van uw huis.

JAAR REKENING 2019

Balans per 31 december 2019 vóór bestemming resultaat

Winst- en verliesrekening over 2019

Kasstroom overzicht over 2019

Toelichting op de jaarrekening

Overige gegevens

BALANS PER 31 DECEMBER 2019 (vóór bestemming resultaat)

ACTIVA	Note	31 december 2019	31 december 2018
Kasmiddelen	5	239.632.372	124.548.826
Vorderingen op kredietinstellingen	6	52.148.403	74.389.522
Overlopende activa	7	7.811.417	5.462.792
Vorderingen op klanten	8	249.180.388	224.369.340
Schatkistpapier	9	24.333.488	92.516.373
Termijndeposito's	10	43.343.044	48.855.482
Effecten	11	321.234	321.234
Immateriële vaste activa	12	3.266.023	253.525
Materiële vaste activa	13	23.933.362	13.455.867
TOTAAL ACTIVA		643.969.731	584.172.961

Balans per 31 december 2019 vóór bestemming resultaat

PASSIVA	Note	31 december 2019		31 december 2018	
Schulden aan kredietinstellingen	14		8.938.157		5.565.403
Toevertrouwde middelen					
Spaargelden	15	388.385.932		378.002.697	
Overige toevertrouwde middelen	16	191.044.949		152.955.239	
			579.430.881		530.957.936
Overlopende passiva	17		12.019.340		8.866.386
Voorzieningen	18		4.310.488		3.739.000
Aansprakelijk vermogen					
Fonds voor algemene bankrisico's	19	626.419		626.419	
Herwaarderingsreserve	20	3.460.902		3.485.251	
Algemene reserve	21	27.605.982		22.089.812	
Bestemmingsfonds	22	49.051		49.051	
Entrepenningen	23	3.281.728		3.004.147	
Ledencertificaten	24	291.824		297.734	
Nettowinst lopend boekjaar		3.954.959		5.491.822	
			39.270.865		35.044.236
TOTAAL PASSIVA			643.969.731		584.172.961

Raad van Toezicht:

Roy S. Smit (Voorzitter)
 Edwin R. Watson (Ondervoorzitter)
 Manuella E. Veldkamp (Secretaris)
 Joan P. Telgt (Lid)
 Milton M. Sandvliet (Lid)

Het Bestuur:

de heer Percy I. Clenem (Algemeen Directeur)

WINST- EN VERLIESREKENING OVER 2019 (in SRD)

BATEN	Note	2019		2018	
BATEN					
Rentebaten	25	36.600.725		30.323.843	
Rentelasten	26	17.056.165		14.666.777	
Rentemarge			19.544.560		15.657.066
Opbrengsten uit beleggingen	27		12.509.687		14.038.527
Provisiebaten	28	6.034.035		5.123.766	
Resultaat uit financiële transacties	29	-378.856		662.169	
Overige baten	30	2.872.531		2.625.923	
Overige inkomsten			8.527.710		8.411.858
Totaal baten			40.581.957		38.107.451
Lasten					
Personeelskosten	31	16.402.833		14.305.966	
Pensioenkosten	32	833.229		962.377	
Andere beheerskosten	33	14.332.864		12.893.474	
Personeels- en andere beheerskosten			31.568.926		28.161.817
Afschrijvingen	34		1.542.845		1.537.616
Bedrijfslasten			33.111.771		29.699.433
Waardeveranderingen van vorderingen en voorzieningen van in de balans opgenomen verplichtingen	35		3.926.644		3.880.135
Totale lasten			37.038.415		33.579.568
Bedrijfsresultaat			3.543.542		4.527.883
Diverse baten en lasten	36		2.636.081		4.053.089
Resultaat vóór belasting			6.179.623		8.580.972
Inkomstenbelasting			2.224.664		3.089.150
NETTOWINST			3.954.959		5.491.822

Raad van Toezicht:

Roy S. Smit (Voorzitter)
 Edwin R. Watson (Ondervoorzitter)
 Manuella E. Veldkamp (Secretaris)
 Joan P. Telgt (Lid)
 Milton M. Sandvliet (Lid)

Het Bestuur:

de heer Percy I. Clenem (Algemeen Directeur)

KASSTROOMOVERZICHT

	2019		2018	
	SRD	SRD	SRD	SRD
Kasstroom uit operationele activiteiten				
Netto-winst		3.954.959		5.491.822
Aanpassingen voor:				
• Afschrijvingen	1.542.845		1.537.615	
• Waardevermindering van vorderingen	- 5.610.882		2.367.051	
• Mutatie voorzieningen	571.488		872.932	
• Schulden Niet Gouvernemente Instell.	-		-	
• Overige mutaties overlopende posten	-1.043.525		11.323.871	
		-4.540.074		16.101.469
Kasstroom uit bedrijfsoperaties		-585.115		21.593.291
Mutatie kredieten aan de private sector	-17.352.313		-25.407.640	
Mutatie bankiers	3.372.754		4.390.257	
Mutatie toevertrouwde middelen	48.472.944		20.379.096	
		34.493.385		1.209.567
Kasstroom uit operationele activiteiten		33.908.270		22.802.858
Kasstroom uit investeringsactiviteiten				
Effecten	-		62.079	
Schatkistpapier	68.182.885		-5.803.819	
Termijndeposito's	5.512.438		-22.522.000	
Materiële vaste activa	-11.920.493		-1.159.833	
Overige mutatie materiële vaste activa	-		2.273.052	
Immateriële vaste activa	-3.112.344		-253.525	
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		58.662.486		-27.404.046
		92.570.756		-4.601.188
Kasstroom uit financieringsactiviteiten				
Herwaarderingsreserve	-24.349		129.594	
Entrepenningen	277.581		283.307	
Bestemmingsfonds	-		-	
Winst/Algemeen Reserve	24.349		-129.595	
Ledencertificaat	-5.910		-53	
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		271.671		283.253
Saldo kasstroom		92.842.427		-4.317.935
Beginsaldo kasmiddelen + vorderingen op kredietinstellingen		198.938.348		203.256.283
Eindsaldo kasmiddelen + vorderingen op kredietinstellingen		291.780.775		198.938.348

1. ALGEMENE TOELICHTING

Oprichting

De coöperatieve vereniging "GODO" is op 10 december 1971 opgericht met als doel de behartiging van de belangen zowel van de leden individueel als van de groep als geheel.

De coöperatie verkreeg op 27 april 1977 rechtspersoonlijkheid. GODO is gevestigd aan de Keizerstraat 139-143, in Paramaribo.

In 1997 heeft de coöperatieve vereniging een naamsverandering ondergaan en heet zij sindsdien Coöperatieve Spaar- en Kredietbank "GODO" G.A. In juni 2010 heeft GODO een bankvergunning verkregen. In juni 2019 heeft een statutaire wijziging plaatsgevonden, waardoor de naam is gewijzigd van G.A. naar U.A.

De coöperatie staat onder toezicht van de Centrale Bank van Suriname.

	2019	2018
Ledental per 1 januari	106.994	102.357
Toegetreden	5.073	5.032
	112.067	107.389
Uitgetreden	-216	-395
Ledental per 31 december	111.851	106.994

2. GRONDSLAGEN VAN WAARDERING VAN ACTIVA & PASSIVA EN RESULTAATBEPALING

Algemeen

Grondslag voor opstelling van de jaarrekening

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met algemeen aanvaarde grondslagen voor financiële verslaggeving.

Grondslagen van waardering van activa & passiva

Kredieten

De kredieten zijn opgenomen voor de nominale bedragen onder aftrek van een noodzakelijk geachte voorziening voor risico's die de coöperatie loopt uit hoofde van het kredietbedrijf.

De dotatie aan de voorziening is in de winst- en verliesrekening opgenomen onder de post "waardevermindering van vorderingen".

De per balansdatum nog te ontvangen rente over de kredieten wordt verantwoord onder de post "Overlopende activa".

Toevertrouwde middelen

Hieronder zijn inbegrepen de schulden in rekening-courant, de spaargelden en de giro's. Zij worden gewaardeerd tegen de nominale waarde. De ultimo van het boekjaar verschuldigde rente over de termijndeposito's is verantwoord onder "Overlopende passiva".

Effecten

De effecten worden gewaardeerd tegen de marktwaarde. De waardeveranderingen zijn verwerkt in de resultatenrekening.

Materiële vaste activa

Het terrein en het gebouwencomplex van de coöperatie worden gewaardeerd tegen de actuele waarde onder aftrek van afschrijvingen. De actuele waarde wordt bepaald op grond van taxaties van deskundigen. De laatste taxatie heeft in augustus 2013 plaatsgevonden.

Onderhanden werken worden verantwoord tegen de verkrijgingsprijs welke gelijk wordt geacht aan de actuele waarde.

De overige bedrijfsmiddelen en inventaris worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs onder aftrek van afschrijvingen. Investerings in vreemde valuta worden gewaardeerd tegen de transactiekurs.

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa wordt gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs onder aftrek van afschrijvingen. Investerings in vreemde valuta worden gewaardeerd tegen de transactiekurs.

Voorzieningen**Voorziening latente belastingverplichtingen**

De voorziening voor latente belastingverplichtingen betreft verplichtingen die voortvloeien uit de verschillen in waarderingsgrondslagen tussen bedrijfseconomische en de fiscale waardering.

De voorziening wordt opgenomen voor de nominale waarde waarbij wordt uitgegaan van het geldende belastingtarief.

Fonds voor algemene bankrisico's

Er wordt een fonds voor algemene bankrisico's (FAR) aangehouden om reden van voorzichtigheid, teneinde de algemene risico's van het bankbedrijf af te dekken.

De hoogte van dit fonds en de toevoeging aan dit fonds zijn gebaseerd op de verwachte ontwikkelingen van huidige en toekomstige risico's.

Herwaarderingsreserve

De herwaardering op terreinen en gebouwen wordt onder aftrek van de latent verschuldigde belastingen in de herwaarderingsreserve opgenomen.

Overige activa en passiva

Voor zover in het bovenstaande niet anders is aangegeven, worden de overige activa en passiva gewaardeerd tegen de nominale waarde. Hierbij wordt op vorderingen, indien dit noodzakelijk is, een voorziening in mindering gebracht.

Grondslagen van resultaatbepaling

Het resultaat wordt bepaald door het verschil tussen de rentebaten uit kredietverlening en overige uitzettingen enerzijds en de rentelasten van de opgenomen en toevertrouwde gelden anderzijds alsmede de overige opbrengsten, de operationele kosten en de kosten kredietvoorziening.

De opbrengsten worden verantwoord in het jaar waarin de diensten zijn verricht, de lasten reeds zodra zij voorzienbaar zijn.

Afschrijvingen op bedrijfsgebouwen zijn gebaseerd op actuele waarde. De overige bedrijfsmiddelen en overige inventaris worden afgeschreven op basis van de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Afschrijvingen vinden plaats volgens de lineaire methode op basis van de geschatte economische levensduur.

Inkomstenbelasting

Inkomstenbelasting wordt berekend door toepassing van het geldende tarief op het resultaat van het boekjaar, waarbij rekening gehouden wordt met fiscale faciliteiten, voor zover van toepassing.

3. GRONDSLAGEN VOOR DE OPSTELLING VAN HET KASSTROOM OVERZICHT

Het kasstroom overzicht wordt opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit kasmiddelen en vorderingen op kredietinstellingen.

4. VREEMDE VALUTA

Presentatie, rapportage en functionele valuta

De jaarrekening is gepresenteerd in Surinaamse Dollar (SRD) uitgedrukt in absolute waarden. De presentatie valuta is tevens ook de functionele valuta.

Monetaire activa en passiva in valuta

Monetaire activa en passiva luidende in vreemde valuta worden omgerekend tegen de aankoopkoers zoals genoteerd door de Centrale Bank van Suriname per jaareinde.

De uit de omrekening voortvloeiende koersverschillen zijn opgenomen in de winst- en verliesrekening onder de post "Resultaat uit financiële transacties". Transacties in vreemde valuta gedurende de verslagperiode zijn in de jaarrekening verwerkt tegen de gemiddelde maandkoers van afwikkeling.

	31 december 2019 (in SRD)	31 december 2018 (in SRD)
USD 1	7,396	7,396
EUR 1	8,250	8,436

TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2019 (in SRD)

	31 december 2019	31 december 2018
ACTIVA	SRD	SRD
5. KASMIDDELEN		
Kasmiddelen	19.893.768	15.846.597
Kasreserve rekeningen	184.808.558	87.557.016
Kruisposten	34.930.046	21.145.213
	239.632.372	124.548.826
Kasmiddelen Onder deze post zijn de voorraden contante betalingsmiddelen opgenomen. De specificatie hiervan ziet er als volgt uit:		
	31 december 2019	31 december 2018
	SRD	SRD
Kas EUR	9.184.713	6.005.975
Kas USD	4.867.177	3.522.152
Kas SRD	5.841.878	6.318.470
	19.893.768	15.846.597
Kasreserve rekeningen Hieronder worden de verplicht aan te houden kasmiddelen bij de Centrale Bank van Suriname in alle valuta's opgenomen. Per 31 december 2019 bedraagt de vreemde valuta kasreserve 50% en de SRD kasreserve 35% van de toevertrouwde middelen. De kasreserve verplichtingen bij de vreemde valuta hebben alleen betrekking op de toevertrouwde middelen van ingezetenen. Vreemde valuta toevertrouwde middelen van niet-ingezetenen worden conform de richtlijnen van de Centrale Bank van Suriname niet meegenomen bij de berekening van de kasreserve. De SRD kasreserve dient renteloos aangehouden te worden bij de CBvS. Dit in tegenstelling tot de vreemde valuta kasreserve die in het buitenland belegd mag worden en waarover rente verdiend wordt. De specificatie van de kasreserve ziet er als volgt uit:		
	31 december 2019	31 december 2018
	SRD	SRD
SRD kasreserve	60.744.270	52.980.670
USD kasreserve	43.066.583	29.929.666
EUR kasreserve	80.997.705	4.646.681
	184.808.558	87.557.017
In januari 2020 bleek er een negatief verschil tussen de in beheer gegeven vreemde valuta kasreserve middelen en de aanwezige kasreserve middelen. GODO heeft op 4 mei 2020, na onderhandelingen met de Centrale Bank van Suriname, een terugbetalingsovereenkomst getekend. De openstaande vreemde valuta schuldverplichting die de Centrale Bank van Suriname aan GODO moet betalen; exclusief rente, bedraagt volgens de terugbetaalovereenkomst; • USD 2.045.283,89 (zegge: Tweemiljoen vijfenveertigduizend tweehonderddrieëntachtig en 89/100 United States Dollars); • EUR 3.706.165,60 (zegge: Driemiljoen Zevenhonderdzesduizend honderdvijfenzestig en 60/100 EURO).		

6. VORDERINGEN OP KREDIETINSTELLINGEN

Dit betreft de vorderingen op de binnen- en buitenlandse banken. De specificatie is als volgt:

	31 december 2019	31 december 2018
	SRD	SRD
DSB Bank N.V.	12.808.592	17.116.431
FinaBank N.V.	5.730.937	9.494.461
Surichange Bank N.V.	6.325.084	7.792.049
Rabobank (Nederland)	20.698.837	15.955.981
RBC Bank Suriname N.V.	417.776	-
Hakrinbank N.V.	2.247.502	9.028.550
Surinaamse Postspaarbank N.V.	57.806	38.426
Stichting Surinaamse Volkscredietbank	3.861.869	14.963.624
	52.148.403	74.389.522

7. OVERLOPENDE ACTIVA

Dit betreft vooruitbetaalde kosten en overige te ontvangen en/of nog niet gefactureerde bedragen. De specificatie hiervan is als volgt:

	31 december 2019	31 december 2018
	SRD	SRD
Waarborgsom banksysteem/vooruitbetalingen	1.331.123	1.522.324
Te verrekenen posten	426.548	733.592
Vorderingen op leden	62.538	63.668
Nog te verrekenen verzekeringspremies	7.685	-7.548
Nog te ontvangen interest beleggingen	342.639	357.265
Vordering op de Centrale Bank van Suriname	3.475.922	865.637
Nog te ontvangen rentekredieten	2.084.962	1.847.854
Overige activa	80.000	80.000
	7.811.417	5.462.792

De vordering op de Centrale Bank van Suriname betreft de nog te ontvangen rente op schatkistpapier beleggingen.

8. VORDERINGEN OP KLANTEN

Hieronder zijn opgenomen de met het kredietbedrijf samenhangende vorderingen. Van deze post geven wij de onderstaande specificatie, gesplitst naar overeengekomen zekerheden:

	31 december 2019	31 december 2018
	SRD	SRD
Leningen met hypothecaire dekking	139.168.569	129.745.226
Persoonlijke leningen	57.177.169	49.056.863
Auto financieringen	9.992.223	10.633.652
Kort persoonlijke leningen SRD	13.571.612	11.573.304
Overige leningen	30.552.561	24.223.361
Subtotaal	250.462.134	225.232.406
Non-performing leningen	5.828.047	11.857.610
Totale portefeuille	256.290.181	237.090.016
Af: Voorziening waardevermindering	7.109.793	12.720.676
	249.180.388	224.369.340

In de regel geldt dat de spaartegoeden van de kredietnemer bij de coöperatie mede dienen als zekerheidsstelling alsmede roerende en onroerende goederen.

Voorziening waardevermindering

Het verloopoverzicht van de voorziening voor waardevermindering ziet er als volgt uit:

	31 december 2019	31 december 2018
	SRD	SRD
Stand per 1 januari	12.720.676	10.353.625
Afboekingen ten laste van de voorziening	-9.512.049	-479.727
Koersverschillen	-25.478	-91.945
Dotatie	3.926.644	2.938.723
Stand per 31 december	7.109.793	12.720.676

9. SCHATKISTPAPIER

De nominale waarde van de lopende schatkistpapier beleggingen bij de Centrale Bank van Suriname bedraagt per 31 december 2019 SRD 24.333.488. De ingangsdata van de schatkistpromessen zijn respectievelijk:

Ingangsdatum	Looptijd	Nominale waarde	% per jaar
		SRD	
5 mei 2019	12 maanden	240.774	12%
18 juni 2019	12 maanden	2.480.548	12%
7 juli 2019	12 maanden	21.612.166	12%
Totaal		24.333.488	

10. TERMIJNDEPOSITO'S

Betreft de beleggingen bij Finabank N.V., Hakrinbank N.V., Surichangebank N.V., Centrale Bank van Suriname en de obligatielening bij Staatsolie Maatschappij Suriname N.V. Een specificatie van deze post ziet er als volgt uit:

	31 december 2019	31 december 2018
	SRD	SRD
Beleggingen		
Finabank N.V.	4.125.000	10.436.000
Hakrinbank N.V.	13.092.062	2.500.000
Surinaamse Postspaarbank N.V.	-	8.436.000
Stichting Surinaamse Volkscredietbank	-	10.545.000
DSB Bank N.V.	-	2.000.000
Obligaties Staatsolie Maatschappij Suriname N.V.	14.938.482	14.938.482
Surichangebank N.V.	6.187.500	-
Centrale Bank van Suriname	5.000.000	-
Totaal	43.343.044	48.855.482

Finabank N.V.

De EURO belegging bij de Finabank ad EUR 500.000 is ingegaan per 1 november 2019 met een looptijd van 6 maanden. De interest bedraagt 0.50% per jaar.

Hakrinbank N.V.

De beleggingen bij de Hakrinbank ad SRD 2.500.000, EUR 500.000 en USD 500.000 zijn ingegaan per 13 februari 2019 en 20 mei 2019 met een looptijd van elk één jaar. De interest bedraagt respectievelijk 11,25%, 1,10% en 2,70% per jaar.

Nationale Trust- & Financieringmaatschappij N.V. (NTFM)

De belegging bij de Nationale Trust- & Financiering Maatschappij N.V. ad USD 374.400 is ingegaan per 24 januari 2019.

Obligaties Staatsolie Maatschappij Suriname N.V.

De belegging bij Staatsolie Maatschappij Suriname N.V. betreft de 7.75% obligaties ad USD 2.000.000 met een looptijd van 2015 tot 2020. Deze vordering bestaat voor SRD 146.000 uit nog te ontvangen interest.

Surichange Bank N.V.

De EURO belegging bij de SCB ad EUR 750.000 is ingegaan per 8 mei 2019 met een looptijd van één jaar. De interest bedraagt 1,75% per jaar.

De Centrale Bank van Suriname.

De SRD belegging bij de Centrale Bank van Suriname ad SRD 5.000.000 is ingegaan per 8 augustus 2019 met een looptijd van 6 maanden. De interest bedraagt 8.00% per jaar.

11. EFFECTEN

Hieronder worden opgenomen de lokale beleggingen. De effecten worden gewaardeerd tegen de marktwaarde. Van deze post geven wij onderstaande specificatie per 31 december 2019.

	31 december 2019	31 december 2018
	SRD	SRD
Beleggingen lokaal		
Aandelen Hakrinbank N.V.	306.816	306.816
Aandelen DSB Bank N.V.	14.418	1 4.418
Totaal	321.234	321.234
Aandelen Hakrinbank N.V.		
Waarde per 1 januari	306.816	306.816
Mutaties:		
Beleggingsresultaat	-	-
Waarde per 31 december	306.816	306.816
Aandelen DSB Bank N.V.		
Waarde per 1 januari	14.418	76.496
Mutaties:		
Beleggingsresultaat	-	-62.078
Waarde per 31 december	14.418	14.418

12. IMMATERIËLE VASTE ACTIVA

Onderstaand geven wij een samenvattend overzicht van de mutaties van de immateriële vaste activa in het boekjaar:

	31 december 2019	31 december 2018
	Implementatie software	Implementatie software
	SRD	SRD
1 januari 2019		
Aanschafwaarde	253.525	-
Afschrijvingen	-	-
Boekwaarde	253.525	-
Mutaties in 2019	3.112.344	253.525
Investerings	-99.846	-
Afschrijvingen	3.012.498	253.525
31 december 2019		
Aanschafwaarde	3.365.869	253.525
Afschrijvingen	-99.846	-
Boekwaarde	3.266.023	253.525

13. MATERIËLE VASTE ACTIVA

Hieronder worden opgenomen de lokale beleggingen. De effecten worden gewaardeerd tegen de marktwaarde. Van deze post geven wij onderstaande specificatie per 31 december 2019.

	Terreinen	Gebouwen	Inventarissen	Transport- middelen	Onderhanden werken	Totaal
	SRD	SRD	SRD	SRD	SRD	SRD
1 januari 2019						
Aanschafwaarde	2.052.911	7.227.509	10.210.087	1.239.136	-	20.729.643
Herwaardering	2.573.829	1.521.788	-	-	-	4.095.617
Actuele- resp. aanschafwaarde	4.626.740	8.749.297	10.210.087	1.239.136	-	24.825.260
Cum. afschrijvingen	-	-2.616.551	-7.685.478	-1.067.364	-	-11.369.393
Boekwaarde	4.626.740	6.132.746	2.524.609	171.772	-	13.455.867
Mutaties in 2019						
Investeringen	255.000	-	1.360.756	1.679.182	8.625.555	11.920.493
Desinvesteringen	-	-	-	-319.010	-	-319.010
Afschrijvingen	-	-300.425	-1.003.392	-139.181	-	-1.442.998
Afschrijving desinvestering	-	-	-	319.010	-	319.010
Overboeking	-	-	-	-	-	-
	255.000	-300.425	357.364	1.540.001	8.625.555	10.477.495
31 december 2019						
Aanschafwaarde	2.307.911	7.227.509	11.570.843	2.599.308	8.625.555	32.331.126
Herwaardering	2.573.829	1.521.788	-	-	-	4.095.617
Actuele resp. aanschafwaarde	4.881.740	8.749.297	11.570.843	2.599.308	8.625.555	36.426.743
Cum. afschrijvingen	-	-2.916.976	-8.688.870	-887.535	-	-12.493.381
Boekwaarde	4.881.740	5.832.321	2.881.973	1.711.773	8.625.555	23.933.362
Afschrijvingspercentage		2,5%	12,5%-33,3%	25%		

Het onroerend goed van het hoofdkantoor Keizerstraat 139-143 is in augustus 2013 getaxeerd door Trusthouse N.V. Het onroerend goed van filiaal Albina is na de verbouwing op 7 augustus 2017 eveneens door Trusthouse N.V. getaxeerd. De onroerende zaken en bedrijfsmiddelen zijn uitsluitend bestemd voor eigen gebruik.

PASSIVA**14. SCHULDEN AAN KREDIETINSTELLINGEN**

Hieronder zijn opgenomen verplichtingen jegens lokale banken.

	31 december 2019	31 december 2018
	SRD	SRD
DSB Bank N.V.	7.314.561	4.507.170
Surichange Bank N.V.	1.301.880	1.044.680
Finabank N.V.	321.716	13.553
	8.938.157	5.565.403

TOEVERTROUWDE MIDDELEN**15. SPAARGELDEN**

Spaargelden betreffen de tegoeden van de leden op de spaarrekeningen. Hieronder zijn tevens opgenomen de fondsen van de Stichting Pensioenfonds GODO.

Onder spaargelden zijn tevens ledencertificaten ad SRD 463.504 (2018: SRD 472.805) opgenomen. Conform de afspraken met de Centrale Bank van Suriname mag 50% van de ledencertificaten als eigen vermogen worden aangemerkt. Zie ook paragraaf "ledencertificaten" in note 24.

16. OVERIGE TOEVERTROUWDE MIDDELEN

Hieronder zijn opgenomen de direct opeisbare deposito's en termijndeposito's. De verschuldigde rente over het boekjaar is opgenomen onder de post "Overlopende passiva". Voor SRD termijn-deposito's met een looptijd van 12 maanden bedraagt het percentage 12%. Bij SRD termijndeposito's met een looptijd langer dan 1 jaar varieert het percentage tussen 12,50% en 14%. Bij beleggingen met een looptijd langer dan één jaar varieert het percentage bij de EURO termijn-deposito's tussen 0,00% – 0,50% en de USD 1,75% – 2,25%. De samenstelling van deze post is als volgt:

	31 december 2019	31 december 2018
	SRD	SRD
Termijndeposito's korter dan 1 jaar	41.144.943	31.167.635
Termijndeposito's langer dan 1 jaar	56.315.980	48.552.271
Girorekeningen	93.584.026	73.235.333
	191.044.949	152.955.239

17. OVERLOPENDE PASSIVA

De specificatie van deze post is als volgt:

	31 december 2019	31 december 2018
	SRD	SRD
Rente termijndeposito's	4.410.869	3.484.985
Te betalen inkomstenbelasting	7.681	2.130.273
Professional fee	138.985	149.369
Notariskosten	28.570	9.525
Elektra en water	37.178	23.377
Loonbelasting, premie AOV en omzetbelasting	215.176	66.903
Vakantiegeld	503.746	439.069
RC Verzekeringsmaatschappijen	189.255	44.880
Telefoon- en internetkosten	45.344	87.830
Diensten van derden	2.160.107	923.195
Nog te betalen rente ledencertificaten	36.636	36.512
Verplichtingen aan de Centrale Bank van Suriname	-	1.410.000
Te Verrekenen LMISP	4.221.600	-
Overige	24.193	60.468
	12.019.340	8.866.386

18. VOORZIENINGEN

De specificatie van deze post is als volgt:

	31 december 2019	31 december 2018
	SRD	SRD
Voorziening latente belastingverplichtingen	4.310.488	2.505.791
Voorziening Claim	-	1.233.209
	4.310.488	3.739.000

Voorziening latente belastingverplichtingen		
Hiervan geven wij het volgende overzicht:		
	31 december 2019	31 december 2018
	SRD	SRD
Stand per 1 januari	2.505.791	2.423.048
Af: - Vrijval ten gunste van nog te betalen inkomstenbelasting (fiscaal lager afschrijvingen)	-13.696	-13.696
- herwaardering Albina	-	96.439
Bij: dotatie als gevolg van definitieve aangiften	1.818.393	
Stand per 31 december	4.310.488	2.505.791

Voorziening Claim		
Het betreft een reeds getroffen USD voorziening voor een verzekeringsclaim, welke in 2017 vanwege de verdere devaluatie van de SRD werd geherwaardeerd. In 2018 is er een additioneel bedrag gedoteerd. In 2020 worden de rechtszaken voortgezet.		
	31 december 2019	31 december 2018
	SRD	SRD
Stand per 1 januari	1.233.209	311.290
Dotatie	-	921.919
Af: - Vrijval	-651.660	-
- Ontrekkingen	-581.549	-
Stand per 31 december	-	1.233.209

AANSPRAKELIJK VERMOGEN**19. FONDS VOOR ALGEMENE BANKRISICO'S**

Het fonds is gevormd ter dekking van algemene risico's verbonden aan het bankbedrijf om redenen van voorzichtigheid. Als risico's zijn gedefinieerd:

- Alle niet voorzienbare en dus niet kwantificeerbare lasten, zoals grote fraudes, claims op depositotegoeden vanwege omissies in de administratie etc.;
- Lasten veroorzaakt door uitzonderlijke tegenslagen van grote omvang in het bankbedrijf, betrekking hebbende op kredietverleningen, ontwikkelingen in het rente- en valutabedrijf.

	31 december 2019	31 december 2018
	SRD	SRD
Stand per 1 januari	626.419	626.419
Vrijval	-	-
Stand per 31 december	626.419	626.419

20. HERWAARDERINGSRESERVE

Van het verloop van de herwaarderingsreserve geven wij het volgende overzicht:

	31 december 2019	31 december 2018
	SRD	SRD
Stand per 1 januari	3.485.251	3.380.004
Af: vrijval ten gunste van de algemene reserve	-24.349	129.594
Bij: toevoeging aan de herwaarderingsreserve	-	-24.347
Stand per 31 december	3.460.902	3.485.251

21. ALGEMENE RESERVE

Van het verloop geven wij het volgende overzicht:

	31 december 2019	31 december 2018
	SRD	SRD
Stand per 1 januari	22.089.812	19.914.040
Resultaat voorgaand jaar	5.491.821	2.281.020
	27.581.633	22.195.060
Af: - vrijval herwaarderingsreserve	-	-105.248
Bij: - vrijval herwaarderingsreserve	24.349	-
- vrijval voorziening latente belastingverplichtingen	-	-
Stand per 31 december	27.605.982	22.089.812

22. BESTEMMINGSFONDS

Betreft technische ondersteuning ontvangen van de beheerder van het Micro Krediet Fonds ter uitvoering van het Micro Krediet Programma. Deze schenking is uitsluitend bestemd voor capaciteitsversterking, aanschaf van systemen en operationele verliezen.

	31 december 2019	31 december 2018
	SRD	SRD
Stand per 1 januari	49.051	49.051
Bij: microkredietfonds technische ondersteuning	-	-
Af: onttrekkingen ten laste van het fonds	-	-
Stand per 31 december	49.051	49.051

23. ENTREEPENNINGEN

Dit betreft het geaccumuleerd bedrag dat door de leden eenmalig bij toetreding wordt gestort op rekening van de coöperatie, ter versterking van het eigen vermogen. De door een lid betaalde entreepening wordt niet uitgekeerd bij uittreding.

	31 december 2019	31 december 2018
	SRD	SRD
Stand per 1 januari	3.004.147	2.720.840
Toetredingen	277.581	283.307
Stand per 31 december	3.281.728	3.004.147

24. LEDENCERTIFICATEN

Het ledencertificaat is een zekere belegging voor onbepaalde tijd met een gegarandeerde rente. Een ledencertificaat is niet opzegbaar maar wel verhandelbaar. Conform de afspraken met de Centrale Bank van Suriname is 50% van de ledencertificaten als eigen vermogen aangemerkt. De overige 50% is verwerkt als zijnde spaargelden.

	31 december 2019	31 december 2018
	SRD	SRD
Stand per 1 januari	770.539	777.096
Aangeboden ter verhandeling	-11.820	-106
Koersverschil	-3.390	-6.451
	755.329	770.539
Presentatie als toevertrouwde middelen	-463.505	-472.805
Stand per 31 december	291.824	297.734

TOELICHTING OP DE WINST- EN VERLIESREKENING OVER 2019**BATEN****25. RENTEBATEN**

Hieronder zijn alle rentebaten voortvloeiende uit kredietverlening en overige uitzettingen opgenomen. Deze post is als volgt samengesteld:

	31 december 2019	31 december 2018
	SRD	SRD
Leningen met hypothecaire dekking	15.144.596	16.872.820
Persoonlijke leningen	18.637.556	13.322.147
Boeterente	785.602	545.290
Interest recoveries	1.762.096	-742.138
Totaal kredieten	36.329.850	29.998.119
Bankiers	270.875	325.724
	36.600.725	30.323.843

26. RENTELASTEN

Hieronder zijn verantwoord alle rentelasten inzake van toevertrouwde middelen en overige opgenomen middelen. Hieronder geven wij de volgende specificatie:

	31 december 2019	31 december 2018
	SRD	SRD
Spaargelden	8.799.021	7.404.122
Termijndeposito's	7.506.885	6.660.157
Ledencertificaten	43.948	46.075
Girorekeningen	647.835	555.334
Niet-gouvernementele instellingen	58.476	1.089
	17.056.165	14.666.777

27. OPBRENGSTEN UIT BELEGGINGEN

Dit betreft het resultaat uit binnenlandse en buitenlandse beleggingen.

	31 december 2019	31 december 2018
	SRD	SRD
Resultaat uit binnenlandse beleggingen	2.712.610	2.163.809
Rente schatkistpapier	9.797.077	11.874.718
	12.509.687	14.038.527

OVERIGE INKOMSTEN**28. PROVISIEBATEN**

Dit betreft ontvangen vergoedingen diensten die voor leden zijn verricht, voor zover deze vergoedingen niet het karakter hebben van rente.

	31 december 2019	31 december 2018
	SRD	SRD
Afsluitprovisie en voorbereidingskosten op verstrekte leningen	3.831.078	2.961.781
Provisie op afgesloten verzekeringen	2.202.957	2.161.985
	6.034.035	5.123.766

29. RESULTAAT UIT FINANCIËLE TRANSACTIES

Het resultaat uit financiële transacties heeft betrekking op koersverschillen die voortvloeien uit de omrekening van monetaire activa en passiva luidende in vreemde valuta. De post koersverschillen kan als volgt worden gespecificeerd:

	31 december 2019	31 december 2018
	SRD	SRD
Koerswinst/-verlies	-378.856	662.169

30. OVERIGE BATEN

In deze posten zijn de opbrengsten uit de dienstverlening verwerkt.

	31 december 2019	31 december 2018
	SRD	SRD
Doorberekende overmakingskosten	525.958	478.071
Doorberekende administratiekosten	278.897	346.184
Renewal fee	36.217	39.014
Doorberekende administratiekosten ATM kaart	74.890	86.320
Doorberekende portokosten	5.970	6.235
Incassokosten	33.445	90.650
Service charge	1.358.284	814.204
Overige (Huurfaciliteit en overige opbrengsten)	558.870	765.245
	2.872.531	2.625.923

LASTEN**31. PERSONEELSKOSTEN**

	31 december 2019	31 december 2018
	SRD	SRD
Lonen	9.286.031	8.475.072
Kostenvergoedingen	897.098	852.192
Training en educatie	695.284	520.544
Vakantietoelage	936.949	785.089
Overwerk	838.843	748.220
Sociale lasten	906.848	806.532
Jubileum uitkering en pakketten	159.930	142.821
Gratificatie	2.081.720	1.427.389
Overige	600.130	548.107
	16.402.833	14.305.966

32. PENSIOENKOSTEN

	31 december 2019	31 december 2018
	SRD	SRD
Dotatie pensioenfonds	833.229	962.377
	833.229	962.377

33. ANDERE BEHEERSKOSTEN

	31 december 2019	31 december 2018
	SRD	SRD
Huisvesting	1.835.086	1.844.674
Automatiseringskosten	3.491.356	2.853.792
Bank- en portokosten	1.324.384	1.419.426
Drukwerk	319.069	280.457
Consultancy kosten	1.070.911	646.472
Kantoorkosten	530.380	430.649
Advertentie en abonnementen	1.170.365	749.497
Professional fee (accountantskosten)	260.259	272.448
Telefoon- en internetkosten	746.922	750.900
Kosten specifieke activiteiten	568.024	676.153
Giften en donaties	197.387	356.100
Reis-, verblijf- en representatiekosten	887.320	689.208
Vacatiegelden	540.742	320.005
Reparatie en onderhoud transportmiddelen	423.375	407.205
Kosten nutsvoorzieningen	264.674	231.973
Kasverschillen	-497	-30.285
Overige	703.107	994.800
	14.332.864	12.893.474

34. AFSCHRIJVINGEN		
	31 december 2019	31 december 2018
	SRD	SRD
Gebouwen	300.425	373.127
Inventarissen	1.003.392	1.023.053
Transportmiddelen	139.181	141.436
Immateriële vaste activa	99.846	-
	1.542.844	1.537.616
35. WAARDEVERANDERING VAN VORDERINGEN EN VOORZIENINGEN VAN IN DE BALANS OPGENOMEN VERPLICHTINGEN		
Deze post kan als volgt worden gespecificeerd:		
	31 december 2019	31 december 2018
	SRD	SRD
Dotatie voorziening waardevermindering vorderingen	3.926.644	3.089.946
Dotatie voorziening claim	-	790.189
	3.926.644	3.880.135
36. DIVERSE BATEN EN LASTEN		
	31 december 2019	31 december 2018
	SRD	SRD
Afboeking balansrekeningen	1.605.269	-
Kwijtschelding kredieten	651.660	-
Baten verkregen uit aflossingen reeds afgeboekte leningen	184.931	240.073
Opbrengst verkoopwinst pand 152	-	3.730.069
Overige baten en lasten	194.221	82.947
	2.636.081	4.053.089

37. GEBEURTENISSEN NA BALANSDATUM**Ondertekening terugbetaalovereenkomst Vreemde Valuta Kasreserve verplichting**

In januari 2020 zijn de primaire banken geconfronteerd met een negatief verschil tussen het totaal van de aan de primaire banken toebehorende en de aan de Centrale Bank van Suriname in beheer gegeven vreemde valuta kasreservemiddelen en de aanwezigheid van voormelde middelen op de balans van de Centrale Bank van Suriname.

Als gevolg van het negatief verschil hebben banken na onderhandelingen met de Centrale Bank van Suriname individueel een terugbetaalovereenkomst getekend met de Centrale Bank. GODO heeft op 4 mei 2020 deze terugbetaalovereenkomst getekend.

De openstaande vreemde valuta schuldverplichting die de Centrale Bank van Suriname aan GODO moet betalen, exclusief rente, bedraagt op de dagtekening van de overeenkomst het volgende:

- USD 2.045.283,89 (zegge: Tweemiljoen vijfenveertigduizend tweehonderddrieëntachtig en 89/100 United States Dollars);
- EUR 3.706.165,60 (zegge: Driemiljoen zevenhonderdzesduizend honderdvijfenzestig en 60/100 EURO).

Overeengekomen is dat de schuldverplichting volledig wordt terugbetaald aan GODO binnen een periode van 8 (acht) jaar na dagtekening van de overeenkomst, waarbij de Centrale Bank van Suriname zich verplicht tot gelijke driemaandelijkse betalingen en waarvan de eerste afbetaling uiterlijk 01 juni 2020 dient te geschieden. De rentevergoeding die van toepassing is op de hoofdsom bedraagt 6,75 % per jaar en de looptijd 8 jaar.

Volledigheidshave een overzicht van onze vreemde valuta kasreservemiddelen per 24 januari 2020:

USD kasreserve

Reserve base	15.878.664,26
Required reserve (RR) 50%	7.939.332,13
Aangehouden RR op rekening CBvS per 19 februari 2020	5.221.016,74
Ringfencing kasreserve (i.e. 40% van RR)	3.175.732,85
Restant aan te zuiveren door CBvS	2.045.283,89

Euro kasreserve

Reserve base	15.465.289,98
Required reserve (RR) 50%	7.732.644,99
Aangehouden RR op rekening CBvS per 19 februari 2020	9.119.017,09
Ringfencing kasreserve (i.e. 70% van RR)	5.412.851,49
Restant aan te zuiveren door CBvS	3.706.165,60

COVID-19 PANDEMIE

De gevolgen van de COVID-19 pandemie in 2020, zijn Suriname niet bespaard gebleven.

Door de van overheidswege ingestelde lockdown en andere maatregelen is de economische activiteit sterk teruggelopen, waardoor vele bedrijven moeite hebben met het betalen c.q. in dienst houden van personeel. De economische groei en werkgelegenheid zijn hierdoor ernstig in gedrang gekomen. Om de werkgelegenheid enigszins op peil te houden, massale bedrijfsfaillissementen te voorkomen en met name ook het financiële systeem te stabiliseren, heeft de Centrale Bank van Suriname (CBvS) in samenwerking met de Surinaamse Bankiersvereniging (SBV) een crisisteam ingesteld. Dit COVID-19 Financieel Crisisteam heeft tot taak om de liquiditeit en solvabiliteit van het bankwezen op peil te houden en zo de stabiliteit van het financiële systeem te bewaken gedurende deze uitdagende periode. De CBvS heeft in samenwerking met de SBV een kader ontworpen waarbinnen de crisis enigszins wordt opgevangen. Het betreft maatregelen ten aanzien van liquiditeitsverruiming en banktoezicht van de CBvS.

Het banktoezicht is en blijft gericht op de stabiliteit van het financiële systeem en de financiële instellingen. De Centrale Bank hecht eraan dat instellingen die worden geraakt door de gevolgen van COVID-19 en hierdoor ontstane economische situatie, op ordelijke wijze deze crisis kunnen doorstaan. Per instelling zullen indien noodzakelijk specifieke maatregelen worden genomen, gericht op solvabiliteit en liquiditeit. De specifieke maatregelen zullen zorg ervoor dragen dat instellingen die worden geraakt door de crisis, hun kredietverlening kunnen continueren om zodoende bij te dragen aan stabilisering van de economie en behoud van werkgelegenheid. In dat kader heeft de Centrale bank personen en bedrijven die direct getroffen zijn door de gevolgen van de COVID-19 pandemie in de gelegenheid gesteld om uitstel van betaling aan te vragen of een lager bedrag af te lossen. Wat exact de effecten zullen zijn, is momenteel moeilijk in te schatten en zal naar verwachting in 2021 duidelijker worden.

Overige gegevens

STATUTAIRE BEPALINGEN INZAKE DE BESTEMMING VAN HET VOORDELIG SALDO

Artikel 44

Uit het voordelig saldo van de winst- en verliesrekening dat na afboeking van de bedragen voor afschrijvingen, voorzieningen en bijzondere reserveringen overblijft, kunnen krachtens een besluit van het Bestuur na vooraf verkregen goedkeuring van de Raad van Toezicht vergoedingen op participaties en/ of op aanvullend tier-1 kapitaalinstrumenten worden uitbetaald. Het overig deel van het voordelig saldo wordt toegevoegd aan de algemene reserve van de coöperatie, welke zal dienen tot delging van eventuele verliezen.

Artikel 45

1. De reserves mogen in geen geval onder de leden worden verdeeld.
2. Het Bestuur kan ten laste van de reserves een vergoeding op de participaties en/ of op aanvullend-tier 1 kapitaalinstrumenten uitkeren.
3. Als wordt besloten om de coöperatie te ontbinden om haar zaken te doen voortzetten door een andere rechtspersoon of instelling, zullen die reserves toekomen aan die andere rechtspersonen of instelling.

Controle verklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de Raad van Toezicht en Bestuur van
Coöperatieve Spaar- en Kredietbank "GODO" U.A.

ONS OORDEEL

Wij hebben de jaarrekening 2019 van Coöperatieve Spaar- en Kredietbank "GODO" U.A. te Paramaribo, zoals opgenomen op de pagina's 33 tot en met 54, gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Coöperatieve Spaar- en Kredietbank "GODO" U.A. per 31 december 2019 en van het resultaat over 2019 in overeenstemming met algemeen aanvaarde grondslagen voor financiële verslaggeving.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2019;
2. de winst- en verliesrekening en het kasstroomoverzicht over 2019; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De gecontroleerde jaarrekening en onze controleverklaring daarbij

Wij hebben een goedkeurend oordeel verstrekt bij de gecontroleerde jaarrekening 2019 van Coöperatieve Spaar- en Kredietbank "GODO" U.A. in onze controleverklaring van 27 november 2020. De jaarrekening 2019 opgenomen in dit jaarverslag bevat geen weergave van gebeurtenissen die hebben plaatsgevonden sinds de datum van onze controleverklaring van 27 november 2020.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen overige informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag overige informatie, die bestaat uit het verslag van het Bestuur, het verslag van de Raad van Toezicht en andere informatie. Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de overige informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de overige informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de overige informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten van de relevante controlestandaarden. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden.

Met uitzondering van het verslag van de Raad van Toezicht is de Directie verantwoordelijk voor het opstellen van de overige informatie.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens internationale controle standaarden. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie "Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening".

Wij zijn onafhankelijk van Coöperatieve Spaar- en Kredietbank "GODO" U.A. zoals vereist voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels van onze beroepsorganisatie. Verder hebben wij voldaan aan de relevante gedrags- en beroepsregels voor accountants.

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis van ons oordeel.

BESCHRIJVING VAN VERANTWOORDELIJKHEDEN MET BETREKKING TOT DE JAARREKENING

Verantwoordelijkheden van het Bestuur, Directie en de Raad van Toezicht voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met algemeen aanvaarde grondslagen voor financiële verslaggeving. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de onderneming in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de vennootschap te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening. De Raad van Toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van Coöperatieve Spaar- en Kredietbank "GODO" U.A.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controle-opdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de door onze beroepsorganisatie uitgevaardigde controlestandaarden, ethische voorschriften en onafhankelijkheidseisen.

Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten en fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van Coöperatieve Spaar- en Kredietbank "GODO" U.A.;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door de directie en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een onderneming haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met de Raad van Toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen en de interne beheersing.

Paramaribo, 15 februari 2021

JAARVERSLAG 2019

Thema

KLANTGERICHTE INNOVATIE

Uitgave

COÖPERATIEVE SPAAR- EN KREDIETBANK GODO U.A.

Concept, productie, fotografie & opmaak
LONDON COMMUNICATIE

HOOFDKANTOOR:

Keizerstraatno. 139 -143 P.O.B. 2674

Paramaribo - Suriname

Telefoon : (+597) 421546

Fax : (+597) 411609

E-mail adres : info@godo.sr

FILIALEN:

Lelydorp

Hoek Indira Gandhiweg/ De Craneweg 2

Lelydorp-Wanica

Telefoon : (+597) 421546 optie 2

Albina

Hoek Luytenant Weyneweg en Struikenstraat 23

Jep Makandra gebouw

Albina- Marowijne

Telefoon : (+597) 421546 tst 291

Nieuw Aurora

Nieuw Aurora- Sipaliwini

Telefoon : (+597) 421546 tst 312/236

Atjoni

Naast Politie Atjoni

Atjoni- Sipaliwini

Telefoon: (+597) 421546 tst 347/348/349

info@godo.sr

www.godo.sr